

Nr. 3 (27)
MARTS 2004

Dundadznieks

Dundagas pagasta padomes izdevums

2. Ipp. No 22. aprīļa — zupas virtuve.

3. Ipp. Piensaimnieki pirmā maija priekšvakarā

4. Ipp. Vācu laikā Latevi izraka vienās tranšejās.

5. Ipp. Radioamatierisms no "a" līdz "z".

7. Ipp. Armands Klāvs — luterānu jaunais mācītājs.
Polārlāči atpeldējuši!

"Es sapni par dzimteni pagalvī likšu..."

Piecpadsmit gadus Šķeltais akmens pie aptiekas atgādina pirms 55 gadiem notikušās necilvēcības. Tāpēc šoreiz mazliet atcerēsimies arī trešās atmadas notikumus.

1989. gada 25. martā

25. marta pasākums, veltīts reprezentājiem cilvēkiem, sākās pulksten 15.00 laukumā pie aptiekas. Fonā skanēja pūtēju orķestris. Mītīņu atklāja Imants Brusbārdis. Vēl ar runām uzstājās bijušie izsūtītie — Erna Napska, Jānis Reboks, Aija Freiberga — un Tautas frontes pārstāvji Elmārs Virkavšs, Anna Seile, Aldons Zumbergs un Arnolds Vērdiņš. Mītiņš beidzās ar "Dievs, svētī Latviju!". Pēc mītiņa notika aizlūgums luterānu baznīcā.

Neilgi pirms atceres datuma radās jautājums, kur novietot ziedus. Tika izteikta ideja, ka varētu izveidot piemiņas vietu — nolikt piemiņas akmeni netālu no aptiekas. Dieenu iepriekš, 24. martā, to arī izdarīja. Tas bija zibens sašķelts — dabas izveidots piemineklis. (Sk. tālāk)

Šo akmeni bija pie minējis Pauls Grīvans. Par akmens atvešanu bija atbildīgs arhitekts Uģis Kaugurs un PMK-26 grupa. Vēlāk sprieda, ka pie akmens vajadzētu ierikot apstādījumus. Vilnis Mitlers un Siliņa apņēmās atbildēt par akmens noformēšanu. Radās doma izveidot piemiņas zīmē uzrakstu. Pēcāk tēlnieks

rindu "Es sapni par dzimteni pagalvī likšu..." No LTF Dundagas novada nodalas protokoliem.

Pauls Grīvans:

— Bija 1989. gads. Ideja par piemiņas akmeni nāca no Tautas frontes. Ziņāja, ka citur salikti līdzīgi, un turpat jau bija 25. marts. Aptiekā kādreiz atrādās vietējā čeka, tur dzīvojis čekistu priekšnieks, tur arī cilvēki turēti pirms tālākās izsūtīšanas. Tā-

Jēkabs Sproģis, vairāk braukājis par meliorācijas objektiem, ieteica izmantot akmeni, kas atrodas uz Ne-

■ Šogad 25. III atceres pēcpusdienu ar dzejū un dziesmām koplināja mērsradznieks Helmutis Feldmanis.
■ Akmeni ceļot ārā no zemes, tas sašķēlās divās daļās. Arī novietojot laukumā pie aptiekas, akmens augšejā daļa nedaudz noslīdēja, izveidojot simbolisku Šķelto akmeni.

pēc nosprieda, ka tā būtu īstā vieta piemiņas akmenim. Izpildkomitejā tam piekrita.

Mūsu melioratoru priekšnieks

vejas ceļa, kilometrus trīs no centra. Komisija, kurā bija arī Tautas frontes pārstāvji, aizbrauca apskatīties un atzina to par labu esam. Va-

Redaktora ziņa

Astotais pasaules brīnumi: sniegsim cits citam roku!

Katrā ciemu reizē man cilvēki stāsta, kā agrāk kopā lielus darbu darījuši. Taču Lateves sievas piebilstamas jautā: — Bet kā ir tagad? Katrs sava alā... Un secinājums — tādi laiki.

Jā, laiki tādi, ka liek katram domāt par sevi. Šķiet, lielu un mazāku, darba un sakopšanas talku laiks aizgājis pagātnē. Tik daudz apkārt gadījumu, kur skaidri redzams — nejaudājam pa vienam vezumu kustīnāt! Bet kā panākt, kā atjaunot sastrādāšanos? Jāatzīst, man šajā ziņā dūša bija sagājusi papēžos. Tur jānotiek astotajam pasaules brīnumam.

Lūk, luterānu baznīcas jumts. Tikai sadarbojoties, stāstot cits citam par šo nepieciešamību, mēs atradīsim ziedotājus un jumtu uzliksim. Nevajag vairs daudz, tikai dažus tūkstošus...

Lūk, jaunais pašvaldības policists (sarunu ceru piedāvāt nākamreiz) bilst — bez sadarbības ar valsts policistiem un vietējiem iedzīvotājiem nekādi nevarēs. Nu nevarēs, ja sēdēsim, rokas klēpi salikuši, un gaidīdami teiksmi: aha, nu ir savs policists, mēs maksāsim, lai viņš viens ievieš kārtību!

Lūk, jaunais luterānu mācītājs Dundagā teic: visas kristīgās konfesijas, jaunas un vecas, var brīnišķīgi sadarboties.

Lūk, ārsts Valdis Rande LŪDZ un AICINA: sniegsim cits citam roku, palīdzot mūsu pašu grūtdieniem, ziedojoši kādu nieku, lai nodrošinātu zupas virtuves darbību.

Vai jūs ticat astotajam pasaules brīnumam?

Alnis Auziņš

dzied... Vārdi gan ik pa laikam noslāpst nemītīgi garām braucošo spēkratu dunonā. Varbūt citugā padomāt un uz minūtēm desmit šajā dienā un laikā apturēt kustību garām Vecajai aptiekai? Bet varbūt arī nevajag? Iespējams, kādam mašīnu troksnis uzjundī atmiņas. Gunta Šteina, pagriezusies pret aptiekas ēku, saka: — Kā tagad atceros šos logus — tur mita čekas priekšnieks Mazurs. Un kā todien kauca smago auto bremzes... Es to nespēju aizmirst.

Pēc piemiņas brīža sirmgalvju grupa dodas uz pils atjaunoto Mazo zāli. Tur — sulta tēja, cepumi un dziesminieka Helmuta Feldmaņa dzeja un dziesmas. Par divdesmit piekto martu, par mīlestību, par dzīvi.

Droši vien sāpes nav vairs tik asas kā pirms daudziem gadu desmitiem, taču šie mūži nav vairs tādi, kādi bija pirms 49. gada 25. marta. Gluži kā Šķeltais akmens nekad vairs nebūs viengabalains, kāds tas reiz bija.

Alnis Auziņš

2004. gada budžets

Tā kā tipogrāfijā iepriekšējo numuru nodrukāja gauži tumšu, tad diagrammās viss bija saplūdis. Atvainodamies to pašu nodrukājām tabulās.

Pagasta pamatbudžeta plānotie ieņēmumi 2004. gadā (latos)

Nodokļu ieņēmumi	393 397
Iedzīvotāju ien. nodoklis	303 804
ŅIN par zemi un ēkām	88 993

Azartspēļu nodoklis	600
---------------------	-----

Nenodokļu ieņēmumi	55 316
--------------------	--------

Nodevas un maksājumi	850
----------------------	-----

Maksas pakalpojumi	42 842
--------------------	--------

Pārējie nenodokļu ieņēmumi	11624
----------------------------	-------

Sāņertie maksājumi	138 427
--------------------	---------

Par skolēnu apmācību	10 514
----------------------	--------

Mērķdotācijas	64 768
---------------	--------

Dotācijas no pašvaldību	41 725
-------------------------	--------

izlīdzināšanas fonda	41 725
----------------------	--------

Maksājumi no ciemtiem budžetiem	21 420
---------------------------------	--------

KOPĀ	587 140
------	---------

Pagasta pamatbudžeta plānotie izdevumi 2004. gadā (latos)

Darba alga, soc. nodoklis	354 177
---------------------------	---------

Pakalpojumu apmaksa	100 832
---------------------	---------

Energoressursi	45 127
----------------	--------

Dotācijas, pabalsti	28 564
---------------------	--------

Pārējie izdevumi	77 060
------------------	--------

KOPĀ	605 760
------	---------

Ko tie nospiež, tas paliek

Pagasta padomē 15. martā

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Bērzu iela 2* (1 ha), *Jaunsili* (8,3 ha), *Bubieri* (2,4 ha), *Tauriņi* (19,3 ha), *Akmenei* (20,4 ha), *Vilpi* (6 ha) un no *Celmaņiem* atdalāmā 14,7 ha zemes gabala.

► Kredits ES LIFE projektam

Zaļais novads 21

Atteica ņemt Ls 37 000 kredītu ES LIFE projekta *Zaļais novads 21* vajadzībām, jo iespējamie neatliekamie maksājumi (kredits un garantētais līdzfinansējums) 2005. g. ir Ls 94 840, kas ir jau tuvu maksimālajai 20% robežai no kopējā budžeta.

► Telpu nomas pakalpojumi

Apstiprināja pieņemt maksas pakalpojumu noteikumus Nr.2 Par telpu nomu.

► Inventāra iegāde VSPC

Atbalstīja Dundagas Veselības un sociālās pašvaldības centra ierosmi lūgt Pašvaldību savienības Čīmenes aprūpes

centra Bulduri (PSGAC) likvidācijas komisiju nodot PSGAC inventāru Dundagas VSPC vajadzībām.

► Nodokļu piedziņa

Nolēma no SIA PARK STUDIOS LATVIJA bezstrīda kārtībā piedzīt nekustamā īpašuma nodokļa parādu Ls 81,01 par īpašumu Gruži.

► Projekts Dundaga un dundadznieki interneta

Nolēma atbalstīt ar līdzfinansējumu (Ls 197) Dundagas pagasta bibliotēkas un Kubalu skolas-muzeja projektu Dundaga un dundadznieki internetā.

► Nosaukumu piešķiršana

Piešķīra nosaukumu *Pienenes* no īpašuma *Bērzu iela 2* atdalāmajam 1 ha zemes gabalam un *Celmlauži* no *Celmaņiem* atdalāmam 14,7 ha gabalam.

► Zemes piešķiršana lietošanā

Saskaņā ar likuma *Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos 2. pantu piešķīri*

ra pastāvīgā lietošanā 0,4 ha zemes ēku īpašuma *Ķeģi* uzturēšanai, 5,5 ha — saimniecības *Mazirbes Mežvidi* paplašināšanai un 2 ha — saimniecības *Laikkalni* paplašināšanai.

► Būvlatuļauja

Atļāva *Grieži* īpašniekam saņemt no pagasta būvvaldes arhitektūras un plānošanas uzdevumu dzīvojamās ēkas celtniecībai.

► Nodokļa termiņa pagarinājums

Īpašumam *Pausi* piešķīra nekustamā īpašuma nodokļa 1. ceturkšņa samaksas termiņa pagarinājumu līdz 30.06.

► Sadarbība ar luterānu draudzi

Nolēma slēgt sagatavoto Latvijas Evaņģēliski luteriskas baznīcas Dundagas draudzes sadarbības līgumu starp draudzi un Dundagas pagasta padomi.

► Grants ieguve Vidales karjerā

Atļāva uzņēmušiem SIA *Talce*, SIA *Talsu meliorators* un SIA *Jaunemari* iegūt nepieciešamo grants daudzumu Vidales smilts — grants karjerā.

► Zemes transformācija un lietošanas mērķi

Atļāva īpašumā *Dzintarkrasti* 0,3 ha meža zemes transformēt apbūves ze-

mē. Zemes gabalam noteiks izmantošanas mērķi "lauku apbūves teritorija".

Pēc zemes transformācijas atļaujas saņemšanas īpašnieks varēs saņemt no Dundagas pagasta būvvaldes arhitektūras un plānošanas uzdevumu ēkas celtniecībai.

Atļāva īpašumā *Reiņi* 8,6 ha lielu lauk-saimniecīskās zemes platību transformēt meža zemē. Zemes gabalam noteiks izmantošanas mērķi fizisko un juridisko personu īpašumā vai lietošā-nā esošie meži un pārējā zeme, uz kurās galvenā ekonomiskā darbība ir mežsaimniecība.

► Arhitektūras plānošanas uzdevums

Atļāva pagasta būvvaldei izsniegt arhitektūras plānošanas uzdevumu Sūdes Atvašu esošo būvju rekonstrukcijai.

► Tautas nama darbība

Lai veicinātu sadarbību ar s/o Dundagas Vārpa, nolēma tautas nama darbības novērtēšanai un sadarbības veicināšanai izveidot darba grupu — deputāte Maira Remesa (vadītāja), izpildirektors Andris Kojro, kultūras darba organizatora Santa Maksimoviča, jauniešu kluba pārstāvē Una Upīte, s/o Dundagas Vārpa vadītāja Anita Nazarova.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Pagasta bibliotēkas projekti

Pērn bibliotēku pieteicām četros projektos Valsts Kultūrkapitāla (VKF) fondā, un visos četros mūs finansiāli atbalstīja.

VKF finansētās mērķprogrammas kalpojumu bēriņiem attīstīšana I posmā Jauru grāmatu un citu izdevumu iegāde Bērnu žūrijā mūsu bibliotēka projekta publiskajām bibliotēkām vadmotīvs ir īstenošanai saņēma grāmatu kom-veicināt nacionālās grāmatniecības komplektu 2 eksemplāru apjomā par Ls 116,12. Ar bibliotēku starpniecību Bērnu žūrijā darbojas visā valstī. Mūsu kopīgie galvenie mērķi — veicināt bērno lasītsprieku; rosiņi iesaistīt vecākus, skolotājus, bibliotekārus un pašvaldību vadītājus, kultūras izdevumus, vārdnīcas, enciklopēdijas, uzziņu literatūru. Mērķprogrammu administrē Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB).

Līdz 2003. g. beigām saņēmām 227 jaunas grāmatas kopsummā par Ls 777,02 (visas iepirkas par VKF līdzekļiem). Jaunieguvumus pēc bibliotekāru iestādiem pēdējājam arī Kalku un Vidales bibliotēkām. Šīs grāmatas pazīstēt pēc divām uzlīmēm: vienā attēlotā VKF simbolika, otrā — Dundagas pagasta bibliotēkas projekts VKF mērķprogrammai 2003. gadā.

VKF finansētās mērķprogrammas Lasišanas veicināšana un bibliotēku pa-

— 7x7 jeb lasošā ģimenē katrai dienai savu grāmatu — īstenošanai VKF piešķīra Ls 116. Bibliotekāri izveido 7 grāmatu kopas no izdevniecības *Zvaigzne ABC* piedāvātās literatūras, ietverot enciklo-

pēdijas, praktisko padomu izdevumus, latviešu un ārzemju daīliteratūru un bērnu literatūru. Grāmatu kopu pilnā apjomā nodod lasišanai ģimenē, kas lasa, analizē un vērtē mūsu anketās. Pa-

reiz projektā iesaistījušās 4 Dundagas un 2 Kalku ģimenes.

Nākamais tapa projekts Lūdz! Palīdzi man izslisit pirmo grāmatiņul. VKF projekta īstenošanai piešķīra Ls 200. Projektu rakstīt mudināja bērnu nodalas ikdienas darbs. Mazie dundadznieki ir visčaklākie bibliotēkas lasītāji, bet tieši viņiem domātā grāmatu fonda daļa ir bēdiga — grāmatas ir *nolasītas*, neskaitāmas reizes labotas, katastrofālā trūka jaunāko. Tādēļ projektā pievērsāmies tikai pirmsskolas un 1. klašu skolēniem piemērotai literatūrai. Tā kā pirmsskolas vecumā bērns sāk lasīt vai pats vēl neprot to, tad projekta grāmatu vidū daudz pasaku krājumu, ko pieaugušie var lasīt priekšā. Projekta gaitā sadarbojamies ar bērnudārza audzinātājām un audzēkņiem, kā arī ar pirmajām klasēm un atsevišķi ar ģimenēm.

Šogad janvārī VKF konkursam ie-sniedzām Projekts 2004. gada dzejas die-nām Mūsu mājs. Ideja tapa kopā ar Dundagas mākslas un mūzikas skolas mākslas nodalas pedagoģiem. Izraudzījām Māras Cielēnas 12 dzejoļus, kurus mākslas nodalas audzēkņi atveidos mākslas darbos. Vārsmu izmantošana ir saskaņota, un autore patiesi ir ieinteresēta ieraudzīt savus dzejoļus atdzi-

mušus bērnu darbos. Mākslas nodalas audzēkņu un pedagogu kopīgi paveikto varēsiet aplūkot izstādē, ko ceram atklāt Dzejas dienu laikā Dundagas pagasta bibliotēkā. Tad gaidīsim ciemos arī pašu dzejnieci. Projekta īstenošanai VKF piešķīra Ls 164.

Projektos iegūtās grāmatas ir pieejamas visiem bibliotēkas lietotājiem. Sa-vukārt Dzejas dienās gaidīsim intere-sentus uz izstādes atklāšanu. Mūsu darbs ir vērts uz ikvienu pagasta iedzī-votāju, jums tikai vajag atnākt uz bibliotēku un izvēlēties sev atbilstošu un interesējošo literatūru.

Ruta Emerberga, bibliotēkas vadītāja

Lasīšanas eksperti pulcējas Rīgā

6. martā Ķīpsalas izstāžu centrā Grāmatu gadatirgus laikā vienkopus pulcējās Bērnu žūrijas ekspertu dele-gāti no visas Latvijas (no katras Bērnu žūrijas bibliotēkas viens eksperts). Dundagas pagasta un Kalku bibliotēku pārstāvēja Gunārs Laicāns, Ruta Emerberga, Jurģis Jansons un Elīza Laicāne.

Pašākumu vadīja Zigfrīds Mukupāvels un Bērnu žūrijas simbols (māksli-

niece Ilze Ramane) — Zaļais cilvēciņš ar grāmatu spārniem. Sveicienus visiem Latvijas Bērnu žūrijas dalībniekiem sū-tīja Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Pasākumu kuplināja grāma-tu autoru, tulkotāji, ilustratori, izdevēji. Projekta Bērnu žūrija ierosinātāja un virzītāja ir LNB bērnu literatūras cen-tra vadītāja Silvija Tretjakova.

Bērnu žūrijas grāmatas vērtēja čet-rās vecuma grupās. Noslēguma pasāku-mā Ķīpsalā pirmo trīs vietu ieguvējas — grāmatas (to autori/tulkotāji, ilustrato-ri, izdevēji) — saņēma balvās ar rokām gatavotas školādēs pūces. Bērnu žūri-jas simbols — Zaļais cilvēciņš ar grāma-tu spārniem — atzinās, ka viņam rei-zēm gadoties sajaukt kārtību grāmatu plauktos bibliotēkās. Viņš lūdza par to iipaši nedusmot — viņam patīkot vaka-ros palasīt, taču aizmirstoties, no kurās vietas plauktā grāmatu izņēmis.

Tā kā pasākums norisēja Grāmatu gadatirgus laikā, tad noslēgumā eks-pertiem bija jāiepazīstas ar izdevniecību stendiem un jāizvēlas par vienai grā-matai no trim izdevniecībām, kuras vi-ni labprāt lasītu Bērnu žūrijas projektā sōgad.

Ruta Emerberga,
Dundagas Bērnu žūrijas vadītāja

KĀDS BŪS TĒVA NOVADINŠ?

Ar ko beigsies administratīvi teritoriāla reforma? Īstas skaidrības par to pašlaik nav ne tikai iedzīvotājiem, bet arī pašvaldību un valsts vadītājiem. Tomēr 4. martā Dundagas pilī pulcējās četri pagastu vadītāji, lai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (RAPLM) valsts sekretāra vietnieka *Arvīda Pileģa* aicināti, paustu savu nostāju. Vienotība neizskanēja, bet ministrija izteiktos viedokļus pieņēma zinā-šanai. Būšot vēl citas sarunu kārtas...

Pēc 102 novadu projekta mūsu jeb jona Lubes pagasts izteicis vēlmi veidot Dundagas novadā ietilpušo Talsu rajona, īves, Ances, Dundagas pagasts (pārstāvēja pašvaldības vadītājs Gunārs Laicāns) un Kolkas pagasts (pašvaldības vadītāja Berīta Ose), un Ventspils rajona Ances pagasts (deputāte Vija Izašare). Tā kā Talsu ra-

jona Lubes pagasts izteicis vēlmi veidot novadu kopā ar Dundagas, īves, Ances, Kolkas un Rojas pagastu, tad sarunās piedalījās arī Lubes pagasta vadītājs Egons Sproģis.

Īsi uzstājoties, četri pilnvarotie sūtīti izklāstīja un pamatoja savu pašvaldību

nostāju. Kolkas un Ances pārstāvji galvenokārt atsaucās uz pētījumiem un iedzīvotāju anketēšanu. Izvēle esot ne-pārprotama — palikt katram par sevi. Reizē anceniece uzsvēra, ka ar Dundagu saista daudz kopēju darbu, īpaši projektu, Ances bēri mācās mūsu mākslas un mūzikas skolā. Likās — pa-visum durvis uz Dundagu kaimiņi ne-grib aizvērt, taču... nevarot pieņemt Dundagu kā novada centru. Varbūt vēl svarīgākā iebilde — 13 km bezasfalta ceļš uz šejieni. Ances deputāte vēl pie-metināja, ka nākotnē, veidojot Ziemeļ-kurzemes novadu, nepieciešams pār-skatīt robežas starp Tārgales un Ances pagastu, iekļaujot Ances pagastā tās kādreizējās zemes, kas pašlaik pieder

Tārgalei. Savukārt mūsu pagasta padomes priekšsēdētājs izvirzīja nepiecieša-mību veidot spēcīgus aprīņķus. "Valstī ir spēcīga centrāla vara un pašvaldības, bet labas vidējā līmeņa varas pie-trūkst."

Vienprātība runātājus saistīja dažos jautājumos. Piemēram, vai ceļus uzla-bos (asfaltēs) un valsts patiesi atbalstīs novadā izveidi? To ciemiņi jautāja A. Pileģa kungam, taču ministrijas pār-stāvīs neko cieši solīt nespēja.

Protokolā ierakstīja, ka pašvaldības

šādi lēmušas par iekļaušanos Dundagas novadā: Dundagas pagasts atbalsta novada veidošanu kopā ar Ances un Kolkas pagastu un saskata iespēju vei-dot lielāku novadu kopā ar Lubes, īves

Sniegsim cits citam roku! Arī mēs, pašlaik veselie, varam kļūt veci un sli-mību piemeklēti. Būsim atsaucīgi!

Ar cieņu, milēstibu un Dieva svētību — arīst Valdis Rande

Vēlreiz par GMI

Garantēto minimālo iztiku (GMI) VAR saņemt tie pagasta iedzīvotāji, kuru ienākumi ir mazāki par 18 latiem uz vienu ģimenes locekli. GMI ierēķina arī tā

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Piensaimnieki pārmaiņu krustcelēs

Sarunu ar piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības (PKS) *Dundaga* vadītāju *Gunti Pīrvitu* publicējām pirms divarpus gadiem — *Dundadznieka* pirmajā numurā. Kas mainījies pa šo laiku? Paju skaits palicis tas pats (177), biedru pulks nedaudz samazinājies, toties pēdējā laikā palielinājusies vidējā iepirkuma cena par piena litru — no 9 līdz 11,5 santīmiem, kas atbilst valstī vidējai. Pārbūvēta un uzlabota pati ražotne. Taču pašā galvenajā *Dundagas* pienu savācējiem un pārstrādātājiem skaidrības nav — kā iegrozīsies dzīve pēc 1. maija? Pretrunas pašmāju un Eiropas Savienības (ES) prasībās ražotājiem padara piensaimniekus gandrīz par loterijas dalībniekiem.

Pagātnes mantojums

Guntis Pīrvits: — 1927. gadā Cēntrālā piensaimnieku savienība mūsu ēkā nodibinājusi pirmo kopmoderneicību. Plāksnīte ar attiecīgu uzrakstu joprojām saglabājusies. Daudz ziņu par tiem laikiem nav, bet pienu ir savākuši un sviestu kūluši. Tātad pārstrāde ir bijusi, tiem laikiem — tūri laba.

Padomju gados visu *salika pa plauktiņiem*. Kādu laiku *Dundagas* pienotava atradās Ventspils paklātībā, kādu laiku — Liepājas. Te bija tikai piena savāktuve. Pavisam nedaudz pienu separēja, krējumu veda uz Okti, vājpieriņu — uz Talsiem.

Kad mainījās varas un nojauta sadalīšanos, tad toreizējie Talsu pienotavas priekšnieki esot pavākuši no *Dundagas* ražotnes iekārtas, atstājot tikai vēsturisko kopmoderneicības plāksni, separatoru, dažas vannas un katlus.

Neatkarības sākumā valdība skubināja zemniekus ķemt ražotni savās rokās. Ja toreiz būtu zinājuši, ka vajadzēs tik daudz likt klāt — bez atbalsta un skaidrības... Bet nu jau ir tik pulka ieguldīts, ka atpakaļceļa nav.

Zemnieki mums, mēs — zemniekiem

Mums pienu nodod tuvu pie 300 cilvēku, no mūsu pagasta — 75. Daudzi no viņiem ir gados veci cilvēki, un jāatzīst, ka prasības, kas nāk pār zemnieku galvām, nav viegli izpildāmas (lielsaimniecībās, protams, ir citādi). Neviens neņem vērā, ka pārējā Eiropā nodokļu sistēma iedibinājus ilgā laiku posmā. Daudzi no mūsu zemniekiem, kas kādreiz dibināja zemnieku saimniecības un kļuva par nodokļu maksātājiem, neapjauta, kas viņus sagaida. Piena ražošana vispār nav joma, kur izvērst nezin kādu biznesu. Kritēriju ir tik daudz — piena garša, smarža, izskats, kīmiskās īpašības, tauku saturs, olbaltumvielas, nemaz nerunājot par labtūrības prasībām, kūts iekārtojumi! Atrast nepilnības un trūkumus ir viegli. Jāatzīst, arī zemnieki ir dažādi. Ir tādi, kuru govju piens neatbilst elementārām prasībām, tādu nepieņem. Ir saimnieki, kam gribētos ieteikt pieaicināt speciālistu, lai trešā acs palīdzētu saprast, kas nav pareizi, kas jāuzlabo.

Braucam savākt pienu pa divpadsmit pagastiem. Latvijā pērn 70% piena saražoja tie, kam ir 7 govis un mazāk, 30% — lielākie. Tātad nelielajiem ganāmpulkiem joprojām ir nozīme, turklāt augstākās šķiras pienu mums nodod arī divu trīs govju īpašnieki. Ľoti labi saprotu to cilvēku bažas un uztraukumus, kurus biedē neskaidrība pirmā maija priekšvakarā. Tā nenoliedzami ir sociālekonomska problēma, jo viens ir tas, ka mēs nodrošinām darbu 40 strādājošiem, bet otrs — mēs dodam iespēju ar piena naudu kaut nedaudz papil-

dināt macīju vecajiem cilvēkiem, dažu govju īpašniekiem. Kas notiks, ja pirmās šķiras pienu vairs neuzskaitīs par pienu?

Skumji ir tas, ka joprojām visai daudz lopkopju mūsu kooperatīvo sabiedrību uzskata par manu privātuzņēmumu. Tas ir zemnieku uzņēmums, kam ir iespējams izvēlēt savu valdi un lemt. Lielajā sapulcē to var darīt. Diemžēl ir sarežģīti pat atrast revidēntu pašu viidu, kas dažas reizes gadā palīdzētu izšķirt kādu strīdu, pakritīt utt.

Latvijā vispār tikpat kā nav kooperatīvu un kopsadarbības. Mūsu uzņēmumā pats smagākais posms ir pārstrāde, jo tur vajag ieguldīt nopietrus līdzekļus — lai atbilstu ES standartiem. Bet arī zemniekiem kaut ko vajag noplēnīt! Tāpēc visu laiku balansējam kā uz naža asmens — lai tikai nenosvērtos par daudz ne uz vienu, ne uz otru pusi.

pašu spēkiem un arī nosāvuši greizi. Tā, piemēram, biezpiena ceħā celtnieki nopietni kļūdījās, uzlieket mitruma neizturīgu materiālu.

Pamatām ēku tomēr apgūstam. Agrākā kantora un dzīvokļu vietā pa lielai daļai esam iekārtojuši jaunas ražošanas telpas. Jauno kantori izvietojām tālāk no ražotnes, izbūvējām laboratoriju. Palielinājām atļautu strāvas lielumu — tam bija nepieciešams izbūvēt jaunas līnijas. Izpildot Vides pārvaldes prasības, no jauna izbūvējām kanalizācijas trases un ierīkojām noteķudeņu izlīdzināšanas rezervuāru. Uzbūvējām pieņemšanas nojumi. Pa nelielam laukumiņam uzkājām asfaltu, lai gan visam pagalam vajadzētu būt ar cieto segumu. ES pārbaudītājiem rādījām mūsu jaunās telpas — saldētavu, kas tūlīt sāks darboties, un dušas telpas.

Pašreizējie izstrādājumi un iecerēs

Ražojam sviestu, dažādus biezpieņa paveidus — vājpiena, pilnpiena, paniņu un brokastu biezpieni, biezpiena tortes, skābo un nedaudz saldo krējumu, tūrkultūru. Diezgan stabili vietu pašmāju tirgū iekarojis kīmenisiers. Apmēram gadu piedāvājam pudelpienu.

Mūsu nozares īpatnība ir tā, ka ziemas mēnešos piena pietrūkst, to ties vasarā tā ir pat par daudz. Tāpēc tad ražojam nerentablu kazeņu. Arī sviests neatmaksājas, bet ko darīt ar krējuma pārpaliķumu?

Pēdējos gadus sastrādājamies ar vairākām pienotavām. Tā, piemēram, no Saldus mums ved krējumu, mēs taisām sviestu un preti dabujam viņu

■ **Tālīt spārni griezīties un ar Latvijas Krājbankas kredīta palīdzību iekārtotā saldētava sāks darboties.**

Dundadznieka foto

Par ēku un izredzēm

Kurzemē tādi uzņēmumi kā mēs ir četri, Latvijā pavisam — ap piecdesmit. Esmu skatījies radniecīgas pienotavas Baltijā un pie mums — Rīgā, Talsos, Nīgrandē, Straupē, Mālpilī. Daudzi pēc apjoma ir apmēram tādi paši. Katram sava ķibeles, bet lielos vilcienos esam līdzvērtīgi. Mums ēka ir visai liela, bet diezgan slīktā stāvoklī, vēl pavāji apsaimniekota.

Februārā beigās te viesojās ES komisija — pārbaudīja, kā Pārtikas veterinarais dienests (PVD) izpilda ES direktīvas dažādos pārstrādes uzņēmumos, arī pie mums. Pirms tam PVD deva rīkojumu divās dienās uzrakstīt tā saucamo matricu — plānu, visus galvenos darbības virzienus, preti paredzot finansējumu. Uzrakstījām, lai gan divās dienās grūti radīt plānu Briselei, ar visiem būvaprēķiniem.

Lielāki uzņēmumi nesen varēja atlauties SAPARD naudu, mēs ne. Mūsu ēku novērtēja tikai par Ls 20 000, un ko mums iesākt, ja sākuma cena projektam ir € 350 000? Saldētavas izbūvei tik tikko dabūjām kredītu no Latvijas Krājbankas — Ls 10 000. Taujot līdzekļus, daudz esam darījuši

ražoto sieru par pašizmaksu.

Vairākus esošos produktus ražo lielākā apjomā, kā arī uzsākt jaunu izstrādi neļauj novecojušās iekārtas. Vajadzīgas jaunas un ES prasībām atbilstošas telpas.

Mūsdienu piesātinātajā tirgū izgudrot pilnīgi nebijušu produktu ir grūti. Drīzāk jādomā, kā atsākt ražotā kārtā kā jaunāmu. Nākotnē varbūt varētu gatavot finansiāli izdevīgo jogurtu, saldējumu, knapsierīpus (abus šos produktus kādreiz jau esam ražojuši), iespējams, pat zaļo sieru.

Diemžēl mums nav speciālista, kas to vien darītu kā domātu par jauno produkciju, izpētītu pieprasījumu, izmaksas, iespējas, arī produkcijas dizainu. Taisnība, mums daudz palīdzējusi tehnoloģe Aija Golde, Talsu rītula autore. Mēs viņu aicinām talkā nobriedināt idejas līdz gatavībai. Reklāma mums pagaidām ir pabāla, tā neapšaubāmi būs vajadzīga, bet tai jābūt pārdomātai un ar ražošanas segumu.

Mūsu simbols jeb firmas zīme ir karote. Kad sākām ražot biezpiena tortes, pašu spēkiem radījām zīmējuma skices, vēlāk Tukuma tipogrāfijā tās piepalīdzēja izveidot līdz galam.

Pārdošana

Pienotavas veikali iecienījuši dundadznieki, taču tas neatbilst PVD prasībām, tāpēc nezinām, cik ilgi te būsim... Viens veikals mums ir Ventspilī, divi — Talsos (arī tur viens neatbilst prasībām). Nupat esam atvēruši savu stendu Pienā paviljonā Rīgas centrāltirgū.

Dundagā mūsu produkciju pērk bērnudārzs, skola, pansionāti. Ārpus Dundagas — dažas mazas ceptuves uz Talsu pusi, Kandavā, Ventspili.

Mēs saviem produktiem nepievienojam kīmiskas piedevas, tāpēc tie domāti dažu dienu patēriņam. Lielveikaliem tā ir tikai kēpa. Tāpēc arī ieguldām līdzekļus savas tirdzniecības vietās.

Prasību pretrunu pinekļos

Saprotams, ka pārtikas ražotājiem jāievēro stingras prasības dažādās jomās. Diemžēl bieži vien Eiropas Savienības un mūsu valsts izvirzītās prasības nesakrīt vai ir pat pilnīgi pretējas. Turklat mūsu PVD tīkai kontrolē, bet neskaidro, kā vajadzētu darīt, norādot uz Ministru kabineta (MK) 491. noteikumiem (tos atkal grozīs).

Mums vislielākās neskaidrības ir ar logiem, durvīm, grīdām un sieņām. MK noteikumos ir teikts, ka virsmām jābūt gludām, viegli tīrāmām. Bet Vācijā līdzīgās ražotnēs grīdām izmanto flīzes ar izcilnīšiem, jo gludas virsmas mitrumā ir滑滑的. Vācija kalpo par paraugu citām Eiropas zemēm... Var gadīties, ka mums jaunās, gludās grīdas būs jāplēš ārā.

Mēs ietilpstam arhitektūras pieņemējķa zonā, un ēkai varētu piemērot pieņemējķa statusu. Kādi logi būtu pareizi? Uz savu galvu nedrīkstam rīkoties. No arhitektūras viedokļa plastmasa nederētu. PVD saka — jābūt plastmasai. MK noteikumos gan tieši plastmasa nav pieprasīta, savukārt eiropieši prasa viegli mazgājamas virsmas, nerorādot, tiesi ko. Ir tāda plastmasa, kas atdarina koku, bet — ļoti dārga... Acīmredzot liksim plastmasas logus, rakstīšu un skaidrošu pieņemējķu sargiem.

Eiropas Savienības regulas ir vispārīgas. Kā mūsu ierēdņi tās iztulko, tā ir. Vai tiešām visā ražotnē ir vajadzīgi automātiskie krāni (ūdens tek, paliekot rokas apakšā)? Arī katlu mājā? Pašlaik trīs tādus esam ielikuši. Viens automātiskais krāns mazumtirdzniecībā maksā ap 300 latu.

Mūsu valsts pārbaudītāji apgalvo, ka tagad koku nekur vairs nedrīkst izmanton, pat paliktnos ne. Esmu gan redzējis, kā Vācijā lielā uzņēmumā sviestu ieliek kastēs, un tās novieto uz koka paliktnu...

Jauno saldētavu iekārtojām pāris

mēnešus. Vairāk laika prasīja sagatavošanās un apjēšana, kā pareizi darīt, nekā pats darbs. Kad par to visu jautāju PVD, man teica: jūs darīet, kad būs gatavs, mēs atbrauksim kontroleit.

Nav skaidrības par piena šķirām. ES speciālisti teic, ka pēc pirmā maija derēs tikai augstākā labuma pienis. Vai tiešām? Augstākā labuma pienis mūsu PKS ir 55%, visā Latvijā — 60%. Kā dzīvosim mēs un zemnieki, ja pārējos 40 — 45% nevarēs no ražotājiem iepirk? Ko darīt ar 1. un 2. šķiru? Mēs savus piena produktus vismaz pagaidām ārpus Latvijas nedomājam piedāvāt. Kāpēc Latvijā nevar pārdot un pārstrādāt pirmās šķiras pieni, kas ir pavisam labs, normāls, ikdienīšķs piens? MK 491. noteikumos ierakstīts, ka mūsu zemniekiem šis gads un vēl nākamais ir pārejas periods... Tātad neviens pirmās šķiras pieni nevarētu aizliegt iepirk. It kā. Bet skaidrības par rītdienu mums nav.

Te saskaramies ar tirgus līmeniem. Vācijā ir vietējais, pavalsts un visas Vācijas tirgus. Labi, mēs esam maza zeme, bet vai Latvijā jāievieš tikai viena līmeņa tirgus ar visstingrākajām ES prasībām jau uzreiz pēc pirmā maija?

Pirms kāda laika izvirzījās jautājums arī par nerūsējošā tēraudu cisternām automašīnām. Problema varētu rasties karstumā — bet tas pārsvārā ir pārstrādes procesā, un tur norū aluminīja esam gandrīz atbrīvojušies. Vismaz pagaidām mazās pienotavas joprojām izmanto alumīniju. Izskaņā jau iebildumi arī pret alumīniju kānnām, bet mazajās saimniecībās vēl daudz tādu.

Nākamā gada sākumā brauks trīs četri PVD speciālisti skatīties un vērtēt — atzīt mūsu ražotni vai ne. Pārbaudīs itin visu, un dažādi tulkojamu situāciju diemžēl netrūkst.

Vismaz skaidrību!

Pašlaik esam noraizejūšies un domājam, ka piena pārstrādātāji loti derētu apspriesties valdības līmenī. Kā sadalīt Eiropas un Latvijas tirgū? Ko atlaut vietējam tirgum, ko ne? Kādā kategorijā ietilps mazie zemnieki ar piecām govīm? Kas ar viņiem notiks? Pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns solīja palīdzēt, lai apspriestos kopā ar Zemkopības ministrijas pārstāvjiem. Iegūt lielāku skaidrību — tas jau būtu daudz.

Alnis Auziņš

Ciemos**LATEVE**

(Nobeigums)

Ives kādreiz un tagad

Francis Vilmanis: "Mums dārza aug īve, kādreiz teica, ka esot otra lielākā Latvija. Tā arī literatūrā minēta kā Mazantu īve. Kādreiz 80. gados pie mums brauca un ar zviedru urbjiem urba, lai noteiktu vecumu. Tad gandrīz katru gadu kāds ieradās. Apkārtmērs 1 m 30 cm. Pašlaik vienā pusē skujas nobirušas, pērn lielajā salā laikam vienu pusī apskādēja.

Un tepat arī ir Daiku īvu audze. Agrāk tur pletās plavas un ganības, nebija aizaudzis kā tagad."

Edgars Vilmanis: "Februārī vienu svētdieni aizgāju apskatīt. Ko nu daudz sniegā var redzēt. Saskaņtīju 39 īves — cita cilvēka augumā, cita mazāka, dažas pavismazas. Viņas ir numurētas. Jāaprunājas... Varbūt var uztaisīt projektu, ko pīnas — ja izdodas piesaistīt līdzekļus. Ja veci koki uzkrit virsū, tad tikpat kā nolauzts. Bet pa velti es diezin vai tā."

F.V.: "Manā bērniņā tur govis ganījās, apkārt bija apstrādāts. Īves bija plati, spēcīgi krūmi.

Agrāk īvu bija tik daudz, ka uz bērēm vainagus no īvēm vien taisīja, no Vīdales brauca pakal, lauza zarīnus. 1941. gadā uznāca lielais sals un sniegs, tad mežā zvēri daudz galotnū nograuza. Buki, stirnas īves diktī cieņi.

Tagad pa vasaru ja kāds privāti atbrauc, tad ejam rādīt. Liegums jau skar vairākus saimniekus, īves tur plešas divos trīs hektāros."

Vilnis Mitlers: "Man to stāstīja Kalķu mežzinis. 30. gados Daiku saimnieks Lankovskis ar saviem puišiem Daiku aplokā izcirtuši īves žogu miekiem. Īve nepūst, kaut arī nav sveķaina. Īve atjaunojas no celmu atvasēm. Kas tajā vietā pa šiem laikiem ir atjaunojies, tas tagad iecelts par liegumu. Ja var ticēt Ilmāram Riekstiņam, tad Daiku aplokā 23 gabali it kā būtu. Es tur biju 80. gados, tad, cik nu tur sameklēju, īves bija stipri nozēlojamas, nomāktas. Tā nav piemērota vieta īvēm, bet veģetēt veģetēja. Tad pirms diviem gadiem bija kaut kāda kompanija, kurai bija jāizstrādā liegumu apsaimniekošanas plāni, arī Daiku. Es uz to apsprendi garāmejot biju aizgājis. Tā lieta bija smiekliņa. Cik Daiku liegumā ir īvu? Nav svarīgi, kaut nevienas nebūtu! Noskoņojums bija tāds — ja būtu vairāk naudas, tad vairāk liegumu būtu plānojuši.

Es tur nekādu perspektīvu nesašķatu. Pārāk nepiemēroti augšanas apstākļi, pārāk niecīgs skaits, mums ir daudz labākas vietas. Bet tas nenozīmē, ka tāpēc Daiku īves būtu jālaiž postā. Ciešamos augšanas apstākļos īvēm gada dzinums ir 25 — 30 cm."

VĀCU LAIKS

F.V.: "Vācieši pa mājām dzīvoja. Pie mums mita latviešu būvbataljons, vienā istabā atradās ārsta kabinets. Vācieši arī pie Strēlnieka dzīvoja.

Vācu laikā sāka kandžu dzīt. Paslepus, pa krūmiem, jo par to draudēja cietums. Strēlnieks arī taisīja kandžu, lielās garās sīlēs tecināja, un mēdza tā piedzerties, ka sieva nevarēja ciest. Reiz plavas stūrī pie kuplas egles atkal kurina ugumi. Lateves ciems bija pilns ar vāciešiem, žandarmi ik pa laikam apstaigā. Un sieva nosūdz vāciešiem, parāda, kur dūmi kūp. Labi, vācieši aiziet uz to pusi. Nemaz nav ilgi, kad dzird — visi barā dzied.

Visi ciema iedzīvotāji gāja tranšejas rakt, gandrīz trīs līnijas izraka cauri. Par to vakarā labi deva ēst. Pie

ēšanas varēja pieteikties arī bēgli, tiem deva zaldāta porcijs. Ēdienu deva Ozoliņos, Purviņos bija šābs. Ēst varēja, cik grib, nekādu normu. Bet manam tēvam smēķus vajadzēja, un tos deva bēgliem. Ieeju Purviņos, tur vāciešiem par tulku viens policists no Seces. Mēs rindā stāvām vairāki, īstie bēgli un es. Pienāk mana kārta. No kurienes? Es — no Rīgas. Kur vecāki? Atbildu, ka viens pats, vecāki Rīgā. Vācietis kļuva stipri līdzjūtīgs. Izrakstīja kartīnu zaldātu porcijs, dabūju smēķus, zirga desu, māksligo medu, margariņu, marmelādi. Atnācu mājās, tēvam cigarillas ka prieks!

Mani varēja panemt gaisa spēku izpaligos. Talsu aprīņķi iesaucu 1926. un 1927. gadu, bet mūs nekēra. Mēs tajā laikā bijām Ventspils aprīņķi, un Gastons Tamms, toreizējais policijas priekšnieks no Dīžantiem, centās neizsludināt iesaukumu un saglābā savus jauniešus. No Strēlniekiem divus iesauca legionā, viens bija pagalam, otrs velāk tika Kanādā.

Vācu laikā mums pagalmā bija dūmbūda, žāvētava. Reiz ēdam pusdienas, uzreiz vācieši skrien pie akas, grābj spainus un prom. Johaidi, dūmbūda deg! Vācieši lej ūdeni, lingo

mācēja krieviski, mana mamma virsniekiem izdalīja pa ceptas galas šķēlei. Zaldāti ar saviem katliniem stāvēja rindā pēc piena, lai iesauc. Cits gāja divreiz, tad gan māte nedeva."

IZSŪTIŠANA

LVA: 1995, Represēto saraksts, 1949. gadā no Lateves ciema izsūtīti Lankauski (Lankovski?) — Teodors, Arvīds, Silvija, Minna (Jaundaiki), Fricbergi — Arvīds un Marta (Zveibuli), Lankovski — Ernests un Alvīne (Daiki).

A.N.: "1949.g. izveda Metu (mēs viņu saucām par Mirtu) Niegliņu ar visu četrgradīgo dēlēnu. Viņa tad pie mums dzīvoja, Lepenes."

Juris Zemturis: (no pašvaldībā dāvinātiem dokumentiem): "Alberts Fricbergs izbēga no izsūtišanas."

G.M.: "Izvešanas dienā mēs, bērni, nācām no skolas mājās. Arī Zveibulu dēli Fricbergi. Taisnī Žagatlejā Daiki bija panemti, ar zirgiem veda, Daiku saimniece jau iekšā. Mēs tāk vien sapratām, ka nav kaut kas rīktīgi. Vai Zveibulu puikas zināja? Uzreiz abi krūmos iekšā! Viņiem vecākā māsa bija Ancē skolotāja. Nokļuva pie viņas un palika dzīvi. Vienam tad bija astoņi gadi, otram desmit.

Iztrebleli ar plintīm sēdēja ratos.

■ Lepenes 30. gados.

Foto no A. Nierliņas albuma

sniegu uz uguns — ziema bija. Nu jājod vāciešiem gala, lai ēd."

Aina Nierliņa: "Vācu laikā nēma noslēpumus, bet ciemā cits citam līdzēja, zīnējies skrēja cauri, ka kontrolēs lopus. Tad veda uz mežu bēdzināt."

PĒCKARA LAIKS

F.V.: "Kā te krievi nāca iekšā, kā bišu spiets — četras piecas dienas pēc devītā maijal Daļa vāciešu un legionāru aizmuka, kāds arī palika. Asinsizliešana gan nebija. Daži legionāri pat kokos bija uzķāpuši. Krievi ienāca pie mums mājās, sadzina visus sētsvidū — tēvu, mani, bēglus — un tad dzīna tālāk uz Veco skolu, uz filtrāciju. Māte atdeva pēdējo maizes gabaliņu visiem līdzi. Aiz Alakstes kapiem apsēdāmies grāvkantē atpūsties, visi kaimiņi, kas nu bija. Un skatāmies — viens puisis nāk no mugurpusēs legionāra formā. Viņš bija sēdējis kokā un redzējis, kā mēs ejam. Nodomājis, kur viens paliks svešā pusē. Viņam novilka zābakus, paņēma visu, kas pievācams. Kad nu bija filtrācija, tad tiem, kas vācu armijā bijuši, lika iziet āra no ierindas. Viens otrs iekūlās tāds, kas nemaz nebija nekur piedalījies, tikai iesaukuma laiks bija. Pases visiem bija līdzi. Bet, ja tu biji izkāpis āra no ierindas, ar to pietika. Prom uz lāgeri.

Mēs tur mitām trīs četras dienas. Kreisajā pusē celām bija gara baraka, Vecajā skolā pratīnāja. Vienam otram gāja grūti... Nodevēji arī bija pa vidu. Pret mums gan izturējās labi, to godu nevar atņemt. Mūsu mājās ierīkoja šābu. Mums nekas nepazuda, pilnīgi nekas! Ne mans kabatas pulkstenis, kas tāpat stāvēja uz galda, ne bēglu sieviešu ritenis uz stāļlaugšas. Mēs arī pa labam. Bēglu sievas labi

Mūsu pašu sarkanie, vietējie. Nuja, bija arī šķūtis panemtie, kā tu atteikies vest? Izveda no Daikiem, Zveibuļiem, laikam no Dravniekiem arī. Tur dzīvoja Kronbergu Kārlis."

KOLHOZA LAIKI

A.N.: "Latevē pēc izvešanas uzreiz dibināja pirmo kolhozu. Oktobra rīts saučas, pirmais priekšsēdētājs bija Rožīku Erdbergs.

Es kolhozā galīgi negribēju iet. Mācījos vakarskolā un strādāju Dundagas veikalā. Bet veikala vadītāja panēma naudu no kases. Arī man draudēja nepatikšanas, jo par naudu kā pārdevējai bija jāatbild. Vai nu cietums, vai nu kolhozs! Tā pēc 10. klases sāku strādāt kolhozā. Strādāju dažādus darbus. Agronome biju, iecirknē priekšniece un brigadiere."

G.M.: "Kālķos notika visa mūsu saviesīgā un kultūras dzīve. Ar drēbju čībiņām pa sniegu uz Dundagas kultūras namu esam gājuši. Ne par tumšu, ne par tālu bija.

Ja vajadzēja, tad darbos cits citam gāja palīgā. Šausmīgas mežā normas vajadzēja izstrādāt."

A.N.: "Gunta bija vienīgā sieviete traktorieste Kālķos, kam bija tiesības."

G.M.: "Mazliet tur bija spītības un iedomības, un neatlaidība. Es tā iemīlēju traktoru, ka nevienam nevarēju atdot. Reiz lasīju akmenus ar novācēju Piltenē. Būvbrigādes vīri lasa māzos, es lielos. Viens trāpās diktī liels.

Traktors sacēļas uz divām kājām. Es priespiežu stūri un domāju — ja ies atpakaļ, tad tāda tā nāve būs. Un tad pilnīgi zemapziņā izspiedu sajūgu. Traktors lēnām, lēnām nolaidās atpakaļ. Citreiz atkal apgāzos ar traktoru uz sāniem. Bet skābsienā nekā nebija. Piecus gadus uz traktora nostrādāju,

■ Šnikvaldu ģimene no Strēlniekiem. 30. gadi. Saimnieks Ģirts visu 13 bērnu ielenkumā. Kreisajā pusē mācītājs Edgars Ville.

Foto no F. Vilmaņa albuma

tad aizgāju uz Kalķu ēdnīcu. Biju arī brigadiere un cūkkope."

A.N.: "Ošlejās dzīvoja Grīnfelde, un saimniece tur slimota ar lepru."

G.M.: "Ozoliņu saimniece aizgāja uz Daikiem, un māja palika tukša. 50. gados Ozoliņos iekārtojis katoļu baznīca. Te apkārt daudz katoļu — Leperi, vēl nāca Župe, Lazdāni un Šubini no Vīdales, arī krievi vecticīnieki. Mācītājs brauca katru svētdienu.

Tad kolhozu laikos izdomāja, ka daļu māju jāpārcel tūvāk centram. Jaunbūdenus tā arī pārcēla. Jaunbūdenu saimnieki bija prom [izsūtīti]. Tas bija vesels notikums!"

F.V.: "Pirms dažiem gadiem Latevē ciemojās Panorāma. Arī mūsu mājās. Pēc tam rādīja televīziju. Un vajag tā sagadīties — tikko Janis Dimsants no mājas ārā, tā viena šīfera plāksne no jumta nāk zemē. Labi, ka neuzkrīta uz galvas. Cik tur trūka!"

G.M.: "Kad nāca Atmoda, sākās cilvēku šķirošana. Privatizācija nebija godīga. Kas mācīja, tam nāca. Netaisnība radīja savstarpeju rūgtumu. Tagad cilvēks ar cilvēku vairs nesatīkas. Katrs ielien savā stūrī. Ja nu trīs četri satiekas, tad ceturtais jau aizdomīgi skatās — kas tur ir?

Trūkst arī cilvēku. Pa pieci seši kilometri viens varbūt atrodas. Un nav vairs, kur pulcēties. Skolu Kālķos noārdīja. Tur norisa visa saviesīgā dzīve."

E.V.: "Redzēsim, kā būs Eiropas Savienībā. Es, jauns cilvēks, balsoju pret un arī tagad esmu pret. Man [mežstrādnieks] darbam viss kļūst dārgāks — degviela, kēdes. It kā būtu jāprasā dārgāk par savu darbu. Pa lopiem cena nepieaug, barībai gan. Agrāk pārdeva bulli, bīšķi pielika klāt

■ Kālķu kolhoza priekšsēdētājs Leonis Āls, brigadiere Aina Nierliņa, agronomi Elga Tālberga un brigadieris Alksnis. 60. gadi.

Foto no A. Nierliņas albuma

vesela. Kārļa sievai Emīlijai arī bija tādas spējas. Reimartuss mācīja arī piesiet zagļus. Reiz viņa plavā zaga sienu, un Kārlis tā viņus piesēja, ka zagļi netika no kaudzes nost. Tā dabūja redzēt, kas tie par cilvēkiem."

MŪSDIENAS

A.N.: "Tagad man astoņi govslopi stalli, vēl sīki šādi un tādi. Bērni palīdz sienu vākt, kartupeļus stādīt, malku sazāgēt."

G.M.: "Lienītēs kļuva par šauru. Tur palika meita. 1987. gadā nopirku tukšos Ozoliņus.

Reiz dēls, mājās braukdams, ieraudzījis sīvēnu baru. Viens klībs, to atved mājās. Visu pagājušo vasaru pie

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā I. Abajam, G. Mauriņai, A. Nierliņai, E. un F. Vilmaņiem, J. Zemturim.

Reiz bija...

Radioamatieri — no Penēža līdz Kristiņam

Drīz pēc radio dzimšanas radās radioamatieri. Konstruktori būvē aparātus, bet operatori uztver signālus, kā arī paši raida ēterā. Gadu desmitiem iedibinājusies prakse — sekmīgu radiosarunu apliecinā, izsūtot īpašu kartiņu. Ilggadīgiem radioamatieriem tādu ir pilni albumi. Arī *Ervīnam Kristiņam* un *Andrejam Lūkam*. Kādreiz ar šo nodarbi aizrāvās desmitiem Dundagas jauniešu un pieaugušo, Dundagu pazina kā vienu no Latvijas radioamatierisma centriem, un viens no atbalsta punktiem bija pilī, vēlāk — vidusskolas jaunajā ēkā. Par šiem laikiem tagad liecina nodzeltējušas publikācijas, pašu radiomīļu atmīnas un masts pie Lielās skolas.

Mazliet no radioamatierisma ābeces

Pagājušā gadsimta 20. gados uzskaitīja, ka īsie vilni neder tāliem sakariem, un zināmu frekvenci joslu nodeva radiosportistiem. Amatieri pie-rādīja — ar vienkāršas aparātūras palīdzību iespējams nodibināt sakarus pat stāp kontinentiem. Vēl pēc desmit gadiem radiosportisti atklāja, ka arī ultraīsvilpi (UĪV) izplatās daudz tālāk par tiešo redzamību.

Ervīns Kristiņš (YL2C2): "Radioamatieri ir pienemts rakstos aiz uzvārda minēt personisko radioizsaukuma signālu. Tas cilvēkam ir uz mūžu. Kad radioamatieris nomirst, tad zūd arī signāls.

Lai dabūtu autovalodītāja tiesības, jāzina noteikumi un jāprot braukt, bet šoferis var nezināt, kāpēc jāspiež sajūgs. Lai privāti nodarbotos ar radioamatierismu, nepietiek ar to, ka prot uztvert signālus un raidīt. Jāzina radio pamati, radiotekhnika.

Man pieder ap 30 gadu veca radio-stacija (raidītājs kopā ar uztvērēju, tā saucamais transīvers). Kaut cik laba maksātu vismaz 800 dolāru. Čimenes budžetā šīs valasprieks iecērt robus."

Andris Mikelsteins (YL3GCU), bijušais dundadznieks: "Pirmie radioamatieri bija amerikāni, un viņu izsaukums 20. gados bija HAM. Arī pārus radioamatierus sāka saukt par HAM. Radioamatieri drīkst strādāt noteiktās radiofrekvenču joslās, lai netraucētu radiostacijām un citiem oficiālajiem sakaru kanāliem. Ir arī radiohuligāni, kas to neievēro un strādā, kur grib, īpaši Krievijā.

Pastāv četras radioamatieru kategorijas. Ceturtais kategorijas amatieris drīkst strādāt tika ultraīsvilpī diapazonā, trešās — UĪV un īsajos vilņos, izņemot vienu diapazonu, otrās — vienos diapazonos, bet ar jaudas ierobežojumu līdz 100 vatiem, pirmās — ar maksimālo jaudu līdz 500 vatiem. To nosaka Valsts Elektrosakaru inspekcija. Lai iegūtu augstāku kategoriju, jāizpilda zināmi normatīvi. Man ar karīnām būtu jāapstiprina 1000 telegrafa sakari un jākārto teorētiskais eksāmens, lai dabūtu otro kategoriju."

E.K.: "Kāds Amerikas amatieris, vārādā Niks, iekļuva Ginea rekordu grāmatā kā cilvēks, kas diennaktī nodibinājis visvairāk radiosakaru — ap 1000. Viņš arī prata sasveicināties un atsveicināties ļoti daudzās valodās."

Sava valoda

E.K.: "Kā bijušais kuģu radists es labi protu trīs valodas: latviešu, krievu un Morzes. (*Ervīns rāda, kā pats strādā ar Morzes alfabetu un tulko, ka teic kāds sibīriets Sergejs.*) Tāpat labi noder angļu, vācu un spāņu valoda, ko arī kādreiz nedaudz apguvu. (*Valdis Ābols man intervīja atzina, ka aizraušanās ar radioamatierismu viņam likusi izšķirties par angļu valodas studijām.* — A.A.)

Mums ir savi pieņemti saīsinājumi. Tos nosūtām gan ēterā, gan rakstām uz kartiņām — divi trīs burti un skaitļi, kas izsaka jēdzienus. Tā, piemēram,

ar pirmskara prefiksā. Interesanti, ka aizpērn viena stacija, godinot *Titanika* piemiņu, strādāja ar *Titanika* izsaukuma signālu — MGY.

Sacensības, ekspedīcijas, kartiņas...

E.K.: "Sacensības ir dažādas. Pie-mēram, Latvijas amatierstacijas piedalās maratonā — 9 sacensības gadā. Katru mēnesi vienu ceturtdienu stundu ilgi visas stacijas strādā, un uzvar tas, kurš nodibina vairāk sakaru. Katru sestdienu un svētdienu notiek līdzīgas stāp-tautiskas sacensības, kas ilgst 24 un pat 48 stundas.

Īpašs paveids ir lapsu medības. Mazus raidītājus, kas katrs raida savu signālu, noslējp notiektā laukā (mežā) teritorijā. Dalīnieki ar īpašu uztvērēju lūko lapsas uztvert. Kad tas izdarīts, tad jāskrien un jāatrod. Līdzīgi orientešanās sacensībām. Ivars Šleiners par to ieinteresējās, tā būtu laba nodarbe skolēniem. Vajag vairāk entuziastu..."

Pasaules mēroga pasākums ir strādat bākās vai to tuvumā. Pirms dienam gadiem rīkojām pirmo Latvijas ekspedīciju uz Kolkas bāku, pērn — uz Šlīteres bāku. Ir arī ekspedīcijas uz salām. Visa pasaule ir sadalīta zonās, katrai teritorijai piešķirts savs pazīšanās signāls. Amatieri sarīko ekspedīciju uz kādu eksotisku, neapdzīvotu sa- lu, lai no turienes dabūtu radioseansa apstiprinājumu. Tieši šados nolūkos latvieši ir bijuši Gambijā. Viens Latvijas amatieris ir bijis Antarktīdā. Pašlaik viens strādā Irākā. Radioamatieri rīko arī klātienes saietus — latvieši savus, eiropeši savus (Fridrihshāfenā, Vācijā), amerikāni savus.

Par nodibinātiem radiosakariem

73! nozīmē vislabākos novēlējumus, 88 — gaisa skūpstis (ir arī sievietes — radioamatieres), RS — dzirdamību, QSO — sakars, SK — sakaru beigas, TNX vai TKS — paldies. Ja nekaunīgs radiohuligāns nemītīgi jaucas virsū tavai sarunai, tad nosūta tādam 99 — nevis ar kartiņu, bet uzreiz gaisā. Tie ir diezgan spēcīgi lamuvārdi. Bija vēl tāds humors. Padomju laikos Dundagas vidusskolas pazīšanās signāls (sufikss) bija GBL. Dundadznieki pa jokam to sāka tulkot kā *Golden Breznev Leonid*. Par to mums sanāca ziepes.

Radioamatierisms tajos gados plauka, DOSAAF atbalstīja kolektīvās radiostacijas. Vienīgā valsts, ar kuru radioamatieriem neieteica strādāt, bija Izraēla. No kuģiem arī nedrīkstēja raidīt. Es gan reiz nostrādāju un dabūju pa biksēm. Pašlaik vienīgā valsts, no kuras radioamatieri nedrīkst raidīt, ir Ziemeļkoreja. Aizliegums skar arī kara darbības zonas.

Mēs, dundadznieki, arī padomju laikos strādājām ar ārzemju latviešiem — ceturtdienās vienos nakti tikāmies ēterā. Protams, darbojās savi stukači, turklāt Rīgā, Ventspilī, Liepājā, Daugavpilī un Rēzeknē bija ierīkotas vietas, no kurām kontrolēja ēteru. Mūsu vidē pieņemts runāt tikai par

■ **Ervīns Kristiņš pie sava transīvera.**

tehniskām lietām, par sacensībām, par laikapstākļiem. Arī tagad neapsriežam politiku — tāda ir radioamatieru ētika (to izklāsta, izsniedzot licenci). Bet ar ārzemju latviešiem jau aizgāja sirsnīgāk. Viņi mums stāsta, kā atpūtīties nedēļas nogalē, mēs pre-ti, kā dosimies veikalus ķemmēt. Tā plāpājām, kamēr toreizējo kolektīvās stacijas priekšnieku Artūru Zommery izsauca uz Talsu čeku. Gandrīz aizkla-peja mūs ciet.

Padomju laikos ar UK apzīmēja PSRS kolektīvās stacijas. Jau pirms kara Latvijai bija sava radioizsaukuma zīme — YL. Šis, tā saucamais prefiks (sufikss ir zīmu kombinācija, kas seko un apzīmē konkrēto lietotāju) ir mūsu valsts zīme arī tagad. Šos burtus var redzēt uz visiem sakaru līdzekļiem — uz kuģiem, lidmašīnām. Bet ārzemju speciālajā literatūrā arī padomju gados Baltijas valstis apzīmēja

ar pirmskara prefiksā. Interesanti, ka aizpērn viena stacija, godinot *Titanika* piemiņu, strādāja ar *Titanika* izsaukuma signālu — MGY.

Neatkarības laikos vien esmu saņēmis ap 10 000 kartiņu. Turkīt ne jau visi apstiprinājumu atsūta. Agrāk ieguvu apmēram trešdaļu, tagad tikai

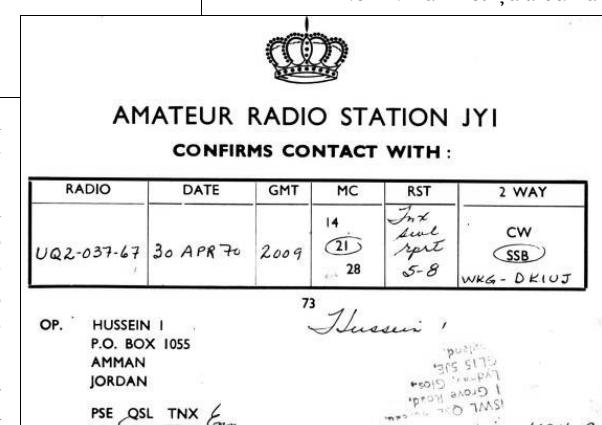
5 — 10%. Ja tā ir kāda vieta, no kurās ļoti gribas saņemt kartiņu, vai nu lūdzu atkārtoti, vai raugu noķert jaunu radiosakaru.

Kartiņām var pirkst parastās at-

- Sakaru apstiprinājuma kartiņa no 4XAM (Izraēla), 1994. gads.
- Dundagas vidusskolas kolektīvās radiostacijas UK2GBL kartiņa.
- Sakaru apstiprinājuma kartiņa (otrā puse) no JY1 — Jordānijas karala Huseina I., 1970. gads.

No Ervīna Kristiņa albuma

klātnes, bet dārgi sanāk. Tāpēc pa-sūta individuāli. No veciem laikiem man saglabājusies kartiņa ar Dundagas vidusskolas staciju fonā un vil-ņoto LPSR karogu. Neatkarības laiku sākumā nodrukāja kartiņas, iekrāso-jot katru Latvijas vēsturisko novadu. Vairāki amatieri pasūtīja Latvijas valsts 80 gadu jubilejai domātu karti-ņu. Tagad gribu pasūtīt kartiņu ar Dundagas emblēmu."

Kad citi striki trūkst

E.K.: "Kad 2001. gada 11. septembrī teroristi sagrāva Nujorkas tornus, mobilie un citi sakari tuvākā apkaimē vairs nedarbojās. Radioamatieri veici-nāja glābšanas darbus, nodrošinot tei-camus sakarus. ASV valdība Amerikas radioamatieru ligai pēc tam izteica pateicību.

Kopš 2000. gada Latvijā darbojas ekstremālo situāciju stacija. Es to vadu. Katru dienu plkst. 10 vakarā notiektā vilni sazināmies. Sadarbojamies ar Sarkano Krustu. Par laimi, milzu nelaiimes nav notikušas. Bet padomju laikos, kad bija grūti dabūt atsevišķas zāles, amatieri uz savu roku savstar-pēji sazinājās un nodrošināja zāļu ie-gādi."

Arvīds Penēzis, Artūrs Zommers...

E.K.: "Viss sākās ar skolotāju Arvīdu Penēzi. Viņš 50. gadu vidū Dundagas vidusskolas audzēknus aizrāva ar radiotehniku. Nodibinājās radiopul-cinš, radās konstruktori. 60. gadu sākumā Dundagas vidusskola kļuva slavena ar saviem radiokonstruktoriem. Tā bija bāze. 60. gadu vidū Dundagā sāka dzīvot Artūrs Zommers. Viņš ieinteresēja skolēnus, arī pieaugušos. Viens no pirmajiem iesāka Andrejs Lūks (YL2ON), nedaudz vēlāk es, laikam mācoties 7. klasē. Aparatūru paši būvējam. DOSAAF atdeva vienu otru armijas mācību raidstaciju, no zvejnieku kolhoziem varēja dabūt lietotas kuģu raidstacijas. Reizēm kaut ko atdeva radi. Cik pirmskara radioaparātu es esmu izjaucis! Kad jūrmalā vilka elektrību, dabūju anodbateriju aparātus. Tas viss noderēja detaļām un pa-sīglītībām.

Vidusskolā, Dundagas pilī, kur kādreiz baronām bijusi vannas istaba — mazā telpīnā bez logiem — ierīkojām pirmo kolektīvo staciju. Antenu izvil-kām uz pils jumta. Šādām stacijām ir vairākas priekšrocības. Pirmkārt, vienam būvēt vienmēr ir dārgāk. Otr-kārt, padomju laikos patstāvīgi iziet ēterā drīkstēja 18 gadu vecumā, kol-ektīvajā stacijā — 16 gadu vecumā (tagad 14 gados).

Vidusskolā aiz skatuves 2. stāvā bija radiostacija. Par konjakiem vien mēs tur bijām savākuši gluži labu aparatūru. Nu viss izsaimniekots, pa-likuši tikai krāmi. Lai atsāktu darbību, būtu jāiegulda ap 500 — 600 latu. Līdz 1995. gadam katru gadu maksājām 5 latus par licenci, jo to ir grūti dabūt. Tagad antena vien palikusi. Un Dundagas vidusskolas izsaukuma signāls — YL1XL."

Alnis Auziņš

trukciju nodarbojās Imants Kēnings-valds, Jānis Gulbis, Nikolajs Korzenko, Kārlis Filips, Jānis Siliņš (palīdzēja me-tināt jaunās vidusskolas mastu). Tā saucamo novērotāju bija desmiti — Jāzeps Bleive, Aldis Anzenavs, brāli Āboli, Aigars Pētersons, Jānis Apsītis, Indulis Šermukšnis, brāli Mu-ceneiki, Andris Mikelsteins... Pirms gados ikviens ir tikai novērotājs. Vēlāk cītīgākie sāk paši raidīt.

Skola pilī bija radioficeita. Es darbojos ar aparātūru — no devītās klasses līdz vidusskolas beigām. Daiga Muže-lovska bija diktore. Ceturtdienās rai-dījam programmu — skolas jaunumus, paziņojumus. 70. gadu sākumā, kad beidzu vidusskolu, Dundagā jau bija kādas astoņas individuālās radioamatieru stacijas. Vienu laiku vadīju kolektīvo staciju."

Mūsdienas

E.K.: "Jaunajā skolā viss turpinājās, bet neatkarības sākumā pamazām no-plaka. Šķiet, 1995. gada sākumā mūsē-jie piedalījās pēdējās sacensībās.

Es labprāt jaunos pamācītu. Esmu ķēmējis ar bēriņiem Pastendē, Talsos vadījis pieaugušo grupu. Pašlaik esmu Rojas vidusskolas radiostacijas priekš-nieks, tur strādā rosiņš fizikas skolo-tājs. 90. gadu sākumā mēģināju darboties ar jaunajiem dundadzniekiem. Bet man pašam trīs mazie, par pulci-ņu neko nemaksāja. Man vajadzētu nopietni blakus nodarbošanos, lai nodrošinātu ģimeni un vēl ieguldītu pulciņa darbā.

Valsts elektrosakaru inspekcijā re-gistrējušies ap 400 radioamatieri, īsti rosīgi Latvijā ir ap 40. Bet — jaunie klāt nerodas. Dators un citas mūsdie-nu iespējas aizēno radiosportu, lai gan tās varētu viena otru papildināt. Radiostaciju saslēdzot ar datoru, var pārsūtīt cits citam attēlus, ciparu ra-diosignālu sakarus.

Vidusskolā aiz skatuves 2. stāvā bija radiostacija. Par konjakiem vien mēs tur bijām savākuši gluži labu aparatūru. Nu viss izsaimniekots, pa-likuši tikai krāmi. Lai atsāktu darbību, būtu jāiegulda ap 500 — 600 latu. Līdz 1995. gadam katru gadu maksājām 5 latus par licenci, jo to ir grūti dabūt. Tagad antena vien palikusi. Un Dundagas vidusskolas izsaukuma signāls — YL1XL."

Par zaļu pat vēl zaļāks

No ēnas nekur nespruksi!

25. februārī Latvijā bija ēnu diena. Tad skolēns, ja vēlas, kā ēna var sekot noteiktas profesijas pārstāvim un vērot viņa darba dienu. Iztaujāju Dundagas vidusskolas 10. un 11. klases skolēnus, kas bija izmantojuši šo iespēju — Ditu Vinovsku, Māru Zadiņu, Daci Kinčiusu, Ģirtu Jānbergu un Tomu Ratkeviču, bet sarunā nepiedalījās ēnas Aija Dudareva, Auce Bernāne, Zane Zosa un Andrians Jankovskis.

— Vai skolā ēnu diena notiek pirms reizi?

Girts: — Nē, jau vairākus gadus, un par to atbild skolotāja Sarmīte Dinsberga.

Māra: — Tie skolēni, kas vēlas piedalīties, piesakās.

— Kāpēc tajā piedalās tik maz skolēnu?

Girts: — Pašam jāiet uz jāsarunā ar izraudzīto cilvēku. Manuprāt, daudzi baidās.

Dita: — Traucē arī slinkums un pasivitāte. Citi nevar izdomāt, kur pieteikties. Taču par ēnu var būt skolēni jau no 8. klases.

— Pastāstiet, kam jūs katrs bijāt ēna un ko šajā dienā darījāt?

Māra: — Mēs ar Ditu Talsos Unibankā bijām ēnas klientu daļas vadītāji

Ievai Krēķei. Kad ieradāmies, viņa iepazīstināja ar Talsu filiāli — darbu, kasēm, operāciju zāli, atklāja, ka tas ir ļoti grūts darbs.

Dita: — Vispirms visu izrunājam un jautājam. Kad nāca klienti, kuriem izsniedza kredītus, mēs izgājām laukā. Pēc tam mums atlāva aizpildīt vienu veidlapu un piedāvāja iestāties pensiju otrajā līmenī. Ieva iztāstīja par visiem pakalpojumiem un saviem pienākumiem. Mēs pavērojām bankas gaisotni.

Māra: — Bankā bijām no pusdesmitiem līdz pustrijiem. Īstenībā šajā dienā Ieva nestrādāja, jo runāja ar mums. Ja viņa strādātu, būtu jāraksta papīru kalni, kas ir diezgan garlaicīgi. Mēs arī tur nemaz nedrīkstētu sēdēt blakus, jo informāciju ir slepena.

Dace: — Es kopā ar Aiju Dudarevu biju Talsu frīzētavā *Kleopatra*. Salonā no pusdesmitiem līdz pustrijiem vērojām līdzīpašnieci Baību Smildziņu. Pa šo laiku ieradās tikai trīs klienti. Kamēr Baiba tos apkalpoja, mēs skatījāmies un komentējām. Tur bija arī praktikante, taču viņa varēja apkalpot tikai īpaši sev sarunātos klientus, jo līdzīpašnieci nav izdevīgi atdot savus klientus praktikantei. Telpas salons īrē no veikalā *Niecieš*. Baiba iztāstīja, kā salons darbojas, cik maksā par īri, cik pelna, kuros mēnešos ir lielāki ienākumi (vislielākie — izlaidumos un svētku dienās), kuros nav gandrīz nekādu. Uzzinājām frīzieru darba plusus un mīnusus. Nav tik viegli, kā biju iedomājusies. Ir nogurinoši visu dienu griezt matus.

Girts: — Mēs ar Tomu bijām ēnas Dundagas vidusskolas direktoram Uldim Katlapam. Diena sākās pulksten astoņos, beidzās trijos, bet direktors teica — lai arī darba diena ilgst līdz pieciem, visbiežāk tā beidzas pussešos, reizēm pusseptiņos. Šī diena sākās *Mazajā skolā* ar skolotāju sapulci.

Toms: — Tad atbraucām uz *Lielo skolu*. Šeit direktoram bija jāvada daitorstunda devītajai klasei. Pēc tam bija vēl divas stundas pie devītajām klasēm, tās vadījām mēs.

Girts: — Direktors atlāva iejusties

sadarboties diskusiju uzdevumos. Mums patika gan nopietnā daļa, gan brīvais laiks.

Martins: — Svarīgi runāt par demokrātijas atšķirībām šeit un tur. Taču zinu, ka daži skolēni mūsu padomē sēz un prāto: "Nē, tikai ne atkal par demokrātiju!" Domāju, ka latvieši ir zinātākārāki.

— Kā patīk jūsu ģimenes?

Pīters: — Viņi ļoti rūpējas par mums. Visi esam apmierināti

Martins: — Esam mierā ar visu. Latvieši ir lieliski. Mēs atbraucām šeit, un visi mūs sveicinā!

Pīters: — Skolēni šķiet nedaudz dīvaini — mūs nepazīst, bet sveicinā.

— Kā jums patīk Dundaga kā vieta?

Martins: — Domāju, ka tā ir maza pilsētiņa, izrādās — lielāka nekā tā, no kuras nāku. Te vakaros ātri pazūd ielu apgaismojums, un tad tu vairs neko nerēdzi.

viņa ādā. Pēc tam pastāstīja, cik stundu drīkst būt direktoram.

Toms: — Direktors ir atbildīgs arī par skolas budžetu un visām naudas lietām, kas saistās ar skolu. Pa dienu bijām pie Gunāra Laicāna. Pagasta padomes priekšsēdētājs bēdājās, ka viņam nav ēnas.

Girts: — Arī pusdienujām kopā. Direktoru atstājām tikai uz dažām minūtēm, kad viņam bija saruna ar skolotāju Imantu Brusbārdi. Vini runāja kaut ko tādu, ko mēs nedrīkstējām zināt.

— Vai iespēju būt par ēnam izmantosiet arī nākamgad? Varbūt jau ir doma, kam būsiet ēna?

Visi: — Jā, iespēju izmantsim!

Dace: — Nezinu, kam būs ēna, bet zināšu, ka laikus viiss jāzīdomā, lai nav pēdējā nedēļā jāmeklē.

— Cik vērtīgs ir šāds pasākums?

Girts: — Tā tu vari kaut nedaudz apjaust, vai vispār gribi strādāt iedomātajā profesijā.

Dace: — Tagad citi skolēni ir pārsteigtī, cik tas ir interesanti. Un ekonomikā dabūjām atzīmi! Vismaz viena diena atšķiras. Arī citiem vajag par to padomāt, jo tā ir *baigi labā iespēja*.

Dita: — Ir tik *forši* salīdzināt, kur katrās ir bijis un darījis.

— Vai tev bija doma, ka tu varētu kādreiz pats būt skolas direktors?

Girts: — Kāpēc ne? Arī tagad tā liekas. Lai arī ir papīra kalni, daudz lēmumu jāpieņem un *baigā* skriešana. Bet tas vismaz nav vienmūlš darbs kā grāmatvedim. Taču direktoram vajadzīga milzu pacietība. Mūsu direktoram tā ir apbrīnojami liela!

Dace: — Lai arī mani interesēja tieši frīziera profesija, saprātu, ka šis darbs ir diezgan grūts. Vajadzētu vismaz trīs dienas pavadīt kopā, lai izjustu darbu pa īstam.

Māra: — Darbs bankā ir psiholoģiski smags, jo ikdienā jāstrādā ar klientiem. Tā kā šajā bankā ievēro principu *klientiem vienmēr taisnība*, tad reizēm nav viegli tikt galā ar *grūtajiem* apmeklētājiem. Tu nevari būt specialists tikai vienā nozarei, ir jāzina viss. Pieņemēram, izsniedzot kredītu, jāzina, vai attiecīgajai nozarei ir izredzes. Taču atalgojums ir labs, ar to var sevi nodrošināt.

Dita: — Man gan ir jāpadomā, vai gribētu strādāt bankā. Jāpaskatās arī citas iespējas.

— Vai gadījās arī kāds kuriozs?

Girts: — Jā! Pamanījām, ka direktors interesanti ieslēdz pildspalvu — ar galu uzsit sev pret pieri. Un tas nenotika vienu reizi vien!

Una Upīte

Pīters: — Lieliska iespēja nostiprināt angļu valodas zināšanas.

— Interesantākie briži brīvajā laikā?

Martins: — Pilnīgi noteikti — pirts!

Pīters: — Jā!

— Vai tu dienās domā būt politiķis?

Martins: — Mani tas saista, bet nezinu. Tam vajag daudz laika, bet man tā nav. Tā kā nedzīvoju Kopenhāgenā, daudz laika pāriet braukājot, un tā nekad nevar paspēt uz visām vajadzīgām sapulcēm.

— Vai nākamgad atkal brauksi?

Abi: — Jā, protams!

Martins: — Man nākamgad būs pēdējais gads padomē.

Pīters: — Tad es pārņemšu vadību!

Martins: — Bet es šeit varu atgriezties kā privātpersona!

Una Upīte

Laba atpūta pēc laba darba

No 7. līdz 11. martam Dundagas vidusskolā viesojās Skovbo (Dānija) jauniešu skolas pašpārvalde. Dānu skola ir brīvā laika pavadīšanas veids, nevis obligātā mācību iestāde. Viesi ciemodamies darbojās kopā ar Dundagas vidusskolas skolēnu *parlamentāriešiem* — diskutēja par demokrātiju, strādāja darba grupās un iepazīstināja ar sevi. Brīvajā laikā slēpoja *Maķiškalnā*, atpūtās diskotēkā, pērās pirtī. Uz sarunu aicināju Skovbo jauniešu skolas pašpārvaldes prezidentu Martinu B. Lindstromu un pašpārvaldes biedru Pīteru Sorenenu.

— Ko jūs šeit darījāt?

Martins: — Daudz runājām par demokrātiju, par atšķirībām starp Dundagu un Dāniju un arī starp mūsu skolām. Par to, kādi ir skolotāji šeit un tur.

Martins: — Latvijā ir skolēnu parlaments skolās, Dānijā tāda nav. To mēs arī varētu ieviest. Latvieši šo to varētu pārņemt no mums.

— Ko darījāt brīvajā laikā?

Martins: — Dzīvojām viesīgumē. Patiesībā mēs ar draugiem pavadījām kopā gandrīz visu laiku, arī brīvo. Mēs cits citam piezvanām un sakām: "Sveiks, kā tev iet? Te es zvanu!", un tad ejam uz pirtī vai kā citādi pavadām kopā laiku.

Pīters: — Arī brīvo laiku pavadot kopā, labāk iepazīst cits citu, vieglāk

Žetonu vakars ar izlaiduma noskaņu

Tā nu ir *noticis*, ka izlaidumuklāses ierastajā pasākumā žetonus vairs neizvēlas, un šogad laikam vienīgais bija tas, ko piesprauda pie skolas karoga. Tādējādi pats nosaukums *žetonu vakars* uzlūkojams par iekonservējušos laika liecību. Tagad visi kļūvuši par gredzenu pāvelniekiem.

Ar ko izcēlās 12. marta žetonu vakars? Ar nojautām, ka šī varbūt iznāk pēdējā svinīgā, jautrā un kāda tur vēl kopāsaņākšana. Šogad reformu dēļ, vidusskolās izlaidumi iecerēti kaut kad augustā, kad laba tiesa beidzēju virinās augstskolu durvis.

Žetonu vakars ar izlaiduma pieskaņu izdevās labi. Mani kā tēvu ļoti iepricināja pašu jauniešu (aizkadrā *Vairas Kamaras* režīja) sagatavotā literārā montāža. Jau vairākās gadus Vaira šajā reizē rosina uz literāru jaunradi topošos absolventus. Mainās tikai tēma. Šogad tā bija izcilī atbilstoša — *Cēši*. Klausoties jauniešu teksto, jūtot dzīli izauklētu personiskus, autobiogrāfiskus un reizēm poētiskus vārdus, reizēm bija grūti noticēt, ka ne zilbes nav rakstījuši profesionāli literāti. Kad vēlāk Vaira man pāskritiski teica "Bija arī negludumi un bedrītes", es atbildēju: "Šoreiz pat to nevar pārmest, jo tēma taču ir *Cēši*"

Vaira Kamara

Tāpēc arī nenovēlēsim mūsu jaunajiem to "gludu", "bez līķumiem" un tamlīdzīgas svinīgas mulķības. Tātā — katram savu un līdz galam!

*Alnis Auziņš,
vairāk tēvs, mazāk redaktors*

Jauno šahistu panākums

6. un 7. marta grupa Dundagas vidusskolas audzēķu sekmīgi pie-

dalījās Rīgas Šaha skolas rīkotajās kvalifikācijas sacensībās.

Jurģis Remess izcīnīja 1. vietu, ie-

gūstot 7,5 punktus no 8 un izpildot 4. sporta klases normatīvu. Ceturto sporta klasi ieguva arī Arnis Sirkels (7 punkti un 3. vieta), Edgars Pabērzs (5,5 punkti) un Didzis Pabērzs (5 punkti). Tāpat slavējami cīņījās Raivis Pabērzs (3,5 punkti) un Edijs Tropiņš (2,5 punkti). Jāpiebilst, ka Edgars un Edijs mācas tikai 3. klasē, bet nopiet-

našā mācību gadā.

Pavisam sacensībās piedalījās 31 dalībnieks, no tiem 4. sporta klasi iz-

pildīja astoņi. Tātad puse no jaunajiem 4. sporta klases šahistiem ir

dundadznieki, kas šāda mēroga sa-

censībās piedalījās pirmo reizi. Turklāt mūsu puiši patīkami izcēlās ne

vien ar labu spēli, bet arī ar pieklājīgu

A. A.

Bumbu spēlētāju sekmes

Kārtējos sasniegumus guvuši *Una Silas* audzēkni. Izcīlākais panākums 1990. gadā dzimušajiem zēniem. 13. un 14. III Rīgā Latvijas jaunatnes vo-</p

Ne no maizes vien

Ne šķirt, bet vienot

Dundagas luterāni pusgadu pavadīja bez sava mācītāja. Tas ir vēlams, bet pa lielai daļai zudis modelis — draudzes gans dzīvo kopā ar draudzi, ir kopā ar to priekos, bēdās, ikdienā. Šis cilvēks ar laiku klūst par visas vietējās sabiedrības neatņemamu daļu, zināmā mērā — par tās garīgo līderi.

Neviens nav mani pilnvarojis runāt draudzes vārdā, tomēr riskēšu, saņemams: pastāvīga mācītāja trūkumu izjutām daudzi, ja ne visi. Beidzot sagaidījām. Armands Klāvs — trīsdesmitgadīgs Teoloģijas fakultātes un Luterāniem absolvents. Šogad viņu gaida ordinācija.

Jā, un vēl. Tas, vai jaunais mācītājs iesakņosies Dundagas vidē, lielā mērā būs atkarīgs arī no mums.

— Esmu vidzemnieks. Cēsis ir manā dzīmtā pilsēta, tur sāku kalpot kā pērminderis un zvanīkis. Pašlaik turpinu mācības Filozofijas fakultātes magistrantūrā. Nezinu, ko izraudzīšos beigu darbā, ko un kā rakstīt, un vai vispār to grību. Kā jau students.

— **Pastorāla kalpošana nav bieži sastopams arods. Kā notika ar tevi?** (Sarunas sākumā Armands ierosināja vienam otru uzrunāt uz tu... — A.A.) Bērnībā taču nedomājī — būsu mācītājs?

— Nē, nē. Bērnudārza es sapējoju kļūt par šoferi. Man īpaši tuvs likās gazijs. Bet... to ir grūti izstāstīt... Es izjutu dziļu un dabisku pārliecību, ka jāmācās Teoloģijas fakultātē. Es to SAPRATU — samērā vēlu, pēc armijas. Savā ziņā arī nebija tik viegli, es iekšēji cīnījos. Kā iesākšu? Man jau īsti videoes nebija, biju beidzis profesionāli tehnisko skolu, izmācījies par galdnieku. Ar mani bija gandrīz kā ar Mōzu: Dievs, sūti ko sūtidams, ne mani! Ne runāt protu, ne uzzesties...

Sāku studēt un uzreiz kalpot Cēsu Sv. Jāņa draudzē. Tādu lietu nevar mācīties vien akadēmiski, vajag arī darbību. Ja zināšanas krāj tikai prātā, bet sirdī nekas nenotiek, tad tas kļūst riskanti.

— Šīsdienas sprediķi galvenā atzīna — cik reizēm sarežģīti pateikt jā Jēzum, arī it kā rūdītēm kristiešiem. Kā tev pašam bija ar jā toreiz, pirms gadiem septiņiem?

— Izšķiršanās bija krasa. Es gāju un

darīju. Nomainījās gandrīz visi vecie draugi. Es viņiem kļuvu neinteressants, jo neizprotams. *Kam tev tas viss, kā tu dzīvos, kā naudu pelnīsi?* Grūti izstāstīt.

— **Kaut gan it kā jau vajadzētu?**

— It kā... Dabiski viss notika, vecie draugi atbira, es viņiem pakāļ neskrēju. Tas bija spejīš pagrieziens, savā ziņā ne ar prātu izdarīts. Tā gan.

— **Kā notika pāversiens uz Dundagu?**

— Pavisam neplānoti. Satiku draugu — Ilmāru Noviku. Viņš krenķīgs — esot norīkots kaut kur kalpot, bet viņam tas nepatīk. Pusstundu vēlāk viņš man sakā: kaut kas mainās, arhībīskapam ir cita ideja! Man uzreiz rādās aizdomas: vai tikai tā ideja neesmu es? Noskaidrojās, ka tiešām tā ir. Dundagu nepazinu, nezināju pat, kur tā atrodas. 7. martā ierados pirmo reizi.

— **Bet armijas disciplīnas taču nav, drīkst atteikties.**

— Jā, protams. Taču es piekritu. Kādreiz līoti domāju, ka jāplāno dzīve, bet pēdējā gada laikā vairs ne. Kur mani sūta, tur eju. Varbūt visur citur var plānot un rūpēties par sevi, bet ne šajā darbā. Baznīca nav tā vieta, kur domāt par amatiem un karjeru.

— **Man patika tava draudzes padomē izteiktā doma — dažādot dievkalpojumu norisi, nepieturēties tikai pie vienas kārtības. Atcerēties, ka dievkalpojums ir svētki.**

— Veselīgi!

— Esmu kalpojis Cēsu, Krimuldas, Jēkabpils un Vecpiebalgas draudzē. Ja esmu kaut ko labu redzējis, tad paturu prātā un domāju, kā to citur piedāvāt un ieviest. Vai otrādi — ja ir kāda neveiksīgā pieredze, tad domāju — nē, no tā vajadzētu izvairīties.

— **Tagad darba gaitā jāiepazīst Dundaga, draudze, sabiedrība.**

— Ja, protams. Esmu jau sācis dzīvot te. Liela daļa draudzes ir veci cilvēki, kas paši vairs nevar ierasties baznīcā, ceru braukt pie viņiem un tā ievezīt.

— **Mēs tiekamies ciešanu laikā, ar skatu uz Lieldienām. Kā tu uzrunātu ļaudis šādā laikā?**

— Cilvēkam parasti nav patīkami domāt par kāda ciešanām. Bet ar šādu meklējumu un pētījumu palīdzību, ar gavēni, no kaut kā atsakoties, var rauzīt tikt tuvāk Baznīcas noslēpumam. To nevar ķemt un vienkārši izlasīt, nevar ieraudzīt, un tomēr — kaut daļēji arī mēs varam būt līdzdalīgi. Kaut soli tuvāk nonākt tam, kas notika pirms tik daudz gadiem. Apjaust, ka tam ir tiešs sakars ar mani. Baznīca Lieldienas svīn kā svētkus, kas nav drūmi un smagi. Reiz dzīvojis cilvēks, kas bijis dziļi ieinteresēts ikvienā no mums. Izrādās, pats Dievs cilvēka veidā. Viņš ir visu izdarījis, izcietis, gājis, kur it kā nevajadzēja iet, līdz pašam galam, līdz nāvei. Kāpēc tā vajadzēja darīt? Viņš arī tagad ir blakus mūsu bēdās un pārdzīvojums.

Lūkot tam visam tuvoties ir ciešanu laika uzdevums. Caur ciešanām virzīties uz augšāmcelšanos. Tas ir nedalāms vienots veselums.

— **Tu tagad dzīvosi klāt pie draudzes, pie vietējiem iedzīvotājiem. Luterāni nav vienīgā kristīgā konfesija Dundagā. Kā tu saredzi sadarbības iespējas?**

— Noteikti tādas jāmeklē. Man nav nekādu aizsprēdumu pret citām konfesijām. Noteikti negribu teikt, ka citi visi nonāks ellē. Paldies Dievam, tas laiks, kad cits uz citu rādīja ar pirkstiem, ir pagājis. Pastāv kultūras veidotās tradīcijas. Savas īpatnības ir luterāniem, baptistiem, pareizticīgā-

jiem. Jā, ir atšķirības, un mums, cilvēkiem, ir grūti uz to visu paskatīties kopumā, kā uz gleznu — no malas. Bet tā tiešām ir daudzveidīga Dieva darbība — katrā draudzē, katrā vietā, kur vien cilvēki kaut ko kopā vienprātībā dara. Ja mums izdots vairs ne tik ļoti skatīties uz mazsvārīgo, kas mūs šķēl un rada nesaprāšanos, tad mēs spētu ieraudzīt centrā vienu Personu. Tad pavērtos brīnišķīga sadarbība daudzās jomās, kas vēl nav pieejama,

daudz klusi un nepamanāmi? Varbūt savu aukstumu reizēm turam priekšā kā pareizības vairogu? Varbūt mums pietrūkst ziņu citam par citu? Pie viena galda dažādu konfesiju pārstāvji, pašvaldības līderi un nozaru vadītāji nav sēdējuši. Bet droši vien derētu, jo tēmu, ko apspriest — mūsu vispārības labā — netrūkst.

— Esmu redzējis labas sadarbības paraugus. Iestājos par kopā nākšanu, spriešanu un rīcību. Mēs varam mācīties cits no cita. Pašlaik ienāk jaunas kustības, tur cilvēki, idejas pārņemti, mēdz būt rosigāki. Taisnība, arī viņi nekur neizbēgs no zināmiem rāmjiem. Pamazām arī viņu starpā radīsies cilvēki, kam būs jāuzņemas vairāk atbildības un jākārto lietas. Izveidosies līdzīga pārvaldes sistēma kā mums, luterāniem, kā katoļiem. Tāpēc arī viņi var mācīties no mums. Gudri jau ir mācīties no citu kļūdām.

Esmu par to, ka mēs mācāmies no otra kristīga cilvēka visu, skatāmies uz kļūdām un tās analīzējam. Arī mums, luterāniem, derētu kritiski pārādzīties uz sevi. Ja reiz ir Dieva aicinājums, vai tad tas nepārņem pilnībā? Es esmu līdz audīm iekšā draudzē, un tad viens no pašu vīdus pēķēpi jautā: vai tad tas ir piedienīgi? Labāk jau atturīgi. Tas, ka dažas reizes gadā aiziet uz baznīcu, šķiet normāli. Bet no jaunajām kustībām teic: ko jūs, tas nu gan nav normāli! Ar ko jūs nodarbojaties?

Vai viņiem nav taisnības? Dedzību vajadzētu pamācīties. Nē, man nav teoloģisku iebildumu pret jaunajām kustībām. Sadarbības pamatojums ir vienkāršs: es pazīstu Kristu, tu pazīsti Kristu, tad taču mums ir par ko parunāt!

— **Vai tas nozīmē, ka Dundagā varētu notikt starpkonfesionāli pasākumi?**

— Esmu par. Latvija ir labs paraugs. Es pat nezinu, vai ir vēl kāda valsts, kur dievkalpojumā reizē kalpotu tik dažādu konfesiju garīdznieki. Tas ir iedvesmojoši.

Alnis Auziņš

■ Armands Klāvs ver luterānu baznīcas vārtus. Ikiens ir aicināts.

Dundadznieka foto

arī luterāniem. Es daudz vairāk skatos nevis uz to, kas šķir, bet uz to, kas vieno.

— **Dažāda ir attieksme pret jaunajiem strāvojumiem. Dundagā darbojas Priekā vēsts, daži no viņiem kādreiz bijuši luterānu draudzē. Parālakam tas šķēl viedokļus — dzird neieictību pret atšķirīgo, skalāko (bet varbūt dzīvespriecīgāko?). Izskan arī paškritiska atziņa, ka tas ir tradicionālo draudžu nepadarītais darbs.**

— Veselīgs skatījums.

— **Lai gan ne pārāk izplatīts. Šķiet, vairāk ir neuzticības, neizpratnes. Jā, viņiem skālums lielāks. Mēs esam vairāk sevī. Varbūt pat reizēm par**

Augums vižpos, āķis lūpā

Pasaules čempionātā līdztekus mums un mājiniekiem somiem piedāļības komandas no Krievijas, Vācijas un Libānas, kā arī daži individuālie sportisti no Francijas un Polijas. Aiz daudzskaitīgajiem somiem (ap 180 roju) un krieviem bijām trešā kuplākā delegācija. Vislabākos panākumus guva mūsu jaunākais dalībnieks, četrpadsmit gadus vecais iecavnieks Mārtiņš Smits, kas vecuma grupā līdz 20 gadiem izcīnīja 5. vietu. Mūsu vecuma grupa, līdz sešdesmit gadiem, bija visuplāk pārstāvēta, turklāt liela daļa somu roju ir bijušie peldētāji, īsti profesionāli. Negribam aizbildināties, bet traucēja vēl vairāki apstākļi. Tā, piemēram, agrāk savienības laikos arī ziemas sacensībās leca ūdenī kā parasta-jā peldēšanā, šeit toties startu deva ūdenī, bez atspēšanās. Piedevām Māra nokavēja startu, nesapradzama, ka izsauc viņas uzvārdu. (Māra palika 30. vietā, Ģirts — 20. vietā. — Red.) Arī brass mums būtu vēl krietni jāpatrenē. Bet esam pilni apņēmību piedālīties vēl vienu reizi! Āķis lūpā ir!

Te vieta pateikt lielo PALDIES vienībā labvēliem, kas ļāva mums tik tālu aizbraukt un samaksāt dalības nauju: **Dundagas pagasta padomei, vietējiem uzņēmējiem Jānim Apšūtim, Imantam Zingnikam, Valdemārpils biteniekiem Mārim Krišmanim un Robertam Riekstiņam no Laumu dasbas parka, Talsu sporta namam un Hansabankai ar Talsu domes starpkonfesionābu.** Tāpat gribam pateikties tu-

vākajiem kā i m i - niem un d r a u - giem, kas deva līdzi ceļamaizi tiesā un pārnestā nozīmē un kas palika pieskatīt māju. Visu ceļojumu iztikām ar līdzņemto pārtiku — Lāču maizi, samaltu speki, sausajām zupām, sēnu pulveri, kaltētiem zaļumiem, dzērvenēm, riekstiem un medu.

Sacensību vieta bija kā no-

sēta ar vismaz piecdesmit kempingiem, mēs apdzīvojām divus. Katrā mājiņā ie-

kārtota sauna, duša, apsildāma grīda,

pie atklātās peldvietas — sauna un burbulvarnas. Pēc peldes mūs gandrīz dzīšus iedzina ġerbtuvēs. Sauna gan negājām. Daži no mums, latviešiem, pārlieku lielo ērtību dēļ pat saķēra iesnas! Tā ir veca patiesība — jāsargājas nepārkart. Mūsu mājās vispār nav siltā ūdens un mums arī pēc

ālinīga pirts neprasās.

Februārā pēdējā dienā, kad pusdesmito no rīta bija jāpeld Polārlācis, termometram pie viesnīcas pietrūka ie-

daļu! Pie ālinīga rādīja mīnus 34 grā-

dus, un tas acīmredzot lielo daļu at-

baidīja. Lai gan sūkņi nemītīgi dzēzē-

ja ūdeni, tomēr sacensību rīkotāji ik-

pa laikam zvejoja vižņus. Tik un tā

iznāca peldēt stiklainā ūdenī. Peldē-

jām abi kopā, apmēram pusotru mi-

■ Ģirts pie sniegasievās-ronenes Somijā.

Foto no M. un Ģ. Freibergu albuma

nūti. Vasarā ūdu distanci varam veikt uz pusi ātrāk. Pārsteidzoši, bet somi krietnajam salam nebija pielāgojuši ne tikai termometrus. Izkāpsanai no ālinīga bija paredzētas trepītes ar dzelzs margām. It kā apsildāmas, bet... līdz mīnus 25 grādiem. Kad kāpām ārā, tad uzmanījāmies, lai nepiešķartos un nenorautu rokām ādu.

Krāšņa bija čempionāta atklāšana un noslēgums, kad visi priekšnesumi notika ālinīgi, bet viens — pa daļai gai-sā (ar hēliju pildīti baloni). Ap sirdi kļūst silti, atceroties, kā milzīgajā salā kūp ālinīgīs, bet no gaisa krīt zeltsudrabotu putekļu lietīš. Notikušo ne-laus aizmirst arī fotogrāfijas, diplomi, Polārlāča aplieciņas un dalībnieka pie-miņas zīmes.

Alnis Auziņš

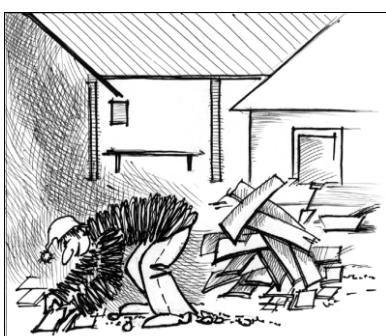
Vesels kā ronis

Polārlāči atpeldējuši

Temuļa jaunie piedzīvojumi

Naktī no 6. uz 7. martu pie autoostas sakurts iespaidīgs sārts, sadedzinot celtniecībā nevajadzīgas un vajadzīgas liecas, kā arī lielu klubkrēslu. Fakts.

Zīmējusi Sandra, rīmējusi Sinla

Juzdams romantikas alkas,
Temuls iet pēc smalkas malkas.
To, kas būvēm pāri paliek,
Gliķi visu sārtā saliek.

Ugunskurs nakts tumsā liesmo...”
Temuls uzvelk senu dziesmu.
Aizkliedēdams vakarkrēslu,
Virsū uzkrāj dižu krēslu.

Manot liesmu silto glāstu
Tā kā mīlu, jauku stāstu,
Izstaipījis kājas baudā,
Temuls ieslīgst maigā snaudā...

“Voi man šes! Kā sāp! Kas dūra?
Kas te smird? ... Kas guni kūra?
Oj, es pats... Ak posts un bēdas —
Cauri zābaki un pēdas!”

Konkurss *Pazīsti savu dzimto zemi!*

Atbildes uz pēdējās – VII kārtas – jautājumiem

1. Kā atšķirt žagatas tēvu no mātes?

Tēvs – balts ar melnu, māte – melna ar baltu.

2. Cik jūras bāku uzcelts Kolkasragā?

2 koka, 1 mūra, 1 dzelzs.

3. Kādu koku augliem galos ir krusts?

Pilādzim un kadiķim.

4. Cik daudz ūdens nepieciešams 1 t augstākā labuma papīra ieguvei?

1000 kub.m

5. Kur atradās mūra vējdzirnavas Dundagas pagastā pirms kara?

Dundagā, Vīdalē, Ķipkas Purīnos.

6. Kur aug Dundagas pagasta dižākais ozols? **Cirstes Rīgzemjos.**

7. Zem kāda krūma zaķis guļ, kad lietus līst? **Zem slapja.**

8. Cik gadus skujas saglabā parastā priede, cik – ogu īve? **2 – 3; 8 – 10.**

9. Arkls – aramzemes mērvienība.

Apm. 60 pūrvietas (vācu arkls).

10. Kura autora kādā darbā viens no varoņiem ir lielais dundadznieks?

Aleksandra Grīna Dvēselu putenī.

Ar izsmēlošām atbildēm iepriecināja **Daiga Muželovska** un **Rita Zemtiņa**. Īpaši izvērstas atbildes uz 2., 5. un 9. jautājumu. Tā D. Muželovska norāda, ka 16.gs. vidū celtajām bākām katrai bijis savs nosaukums – Dienvidu jeb Augšējā un Ziemeļu jeb Apakšējā un ka pēc atjaunošanas torņu augstums bijis attiecīgi 19 un 24 metri. “Abas ēkas pēdējo reizi nostiprinātas 1858.g. Šajā gadā uzstādīta arī peldošā bāka.” R. Zemtiņa savukārt raksta, ka Vīdales vējdzirnavu lejasdaļa vecumdienās izmantota kā kūts, savukārt augšdaļa kā mežu ugunsgrēku novērošanas vieta. Ģipkas dzirnavas 60. – 70.g. mijā robežsargi saspridzinājuši un akmeņus aizveduši uz Kalteni lašu mazuļu audzētavas celtnieciem. 9. jautājumā konkursantes skaidro, ka 13.gs. par arklu sauktā ar vienu zirgu apstrādājamā zemnieka saimniecībā. R. Zemtiņa: “16.gs. vidū jau bija 5 dažāda lieluma arkli. .. Zviedru valdība cenās Vidzemē arklus nolīdzināt, bet šo likumu neieviesa.”

Paldies dalībniekiem!

dze). Tad veltījuma dziesma mātēm un vecmāmiņām. Katra jūtas ievērota! Ikvienam jubilāram īpaša dziesma. Cik grāmatu un nošu rakstu Zemtiņas kundze ar mīlestību pārķirstījusi! Ansambļa sievu balsīm piepulcīnātās trīs skanīgas vīru balsis. Tas dod sulīgumu. Sirsniģs paldies Ritas kundzei un ansamblim par dziesmoto prieku! Jubilāres radi un draugi godina ar apsveikumiem un ziedu klēpjiem. Dzīves gudrības bāgātie cilvēki dod tik daudz labvēlīgas enerģijas!

Skaties laimīgos mirklus,
kuru mūžā bijis daudz.
Ar tiem jūs bagāti esat,
Un novecot nebūs ļauts.
Pateicībā —

Ārija Jāvalde

No Dundagas kursējošie autobusi

Dundaga	Galapunkts	Maršruts	Kursē	Pārvadātājs
5:20	Rīga 8:20	Dundaga - Valdemārpils - Talsi - Pūre - Rīga	1 2 3 4 5 6 -	a/s Talsu autotransports nekursē svētku dienās
6:30	Dundaga 8:50	Dundaga - Mazirbe - Kolka - Mazirbe - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
6:46	Rīga 10:10	Kolka - Dundaga - Talsi - Rīga	1 2 3 4 5 6 7	Nordeka
7:20	Dundaga 8:30	Dundaga - Akmenēdarzi - Rīgzemē - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
7:20	Dundaga 8:20	Dundaga - Pipari - Seņķi - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
8:00	Ventspils 9:40	Dundaga - Ance - Ventspils	- 2 - 5 6 -	SIA Ventspils Reiss
8:10	Ventspils 9:50	Dundaga - Ance - Ventspils	1 - - - - -	SIA Ventspils Reiss
8:20	Dundaga 8:40	Dundaga - Sabdagas - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
8:30	Dundaga 8:50	Dundaga - Pāce - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
9:00	Talsi 9:50	Dundaga - Talsi	1 2 3 4 5 6 7	a/s Talsu autotransports
10:50	Talsi 11:38	Vīdale - Dundaga - Talsi	1 2 3 4 5 6 -	a/s Talsu autotransports
13:10	Rīga 16:10	Dundaga - Valdemārpils - Talsi - Pūre - Rīga	1 2 3 4 5 6 7	a/s Talsu autotransports
15:00	Ventspils 16:40	Dundaga - Ance - Ventspils	- - - - - 7	SIA Ventspils Reiss
15:05	Talsi 15:50	Vīdale - Dundaga - Talsi	1 2 3 4 5 6 7	a/s Talsu autotransports
15:15	Dundaga 15:30	Dundaga - Pāce - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
15:30	Dundaga 15:50	Dundaga - Sabdagas - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
16:05	Dundaga 18:25	Dundaga - Mazirbe - Kolka - Mazirbe - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
16:15	Dundaga 17:25	Dundaga - Akmenēdarzi - Rīgzemē - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
16:15	Dundaga 17:15	Dundaga - Pipari - Seņķi - Dundaga	1 2 3 4 5 - -	z/s Strautini
17:20	Ventspils 18:46	Dundaga - Ance - Ventspils	1 2 - - 6 -	SIA Ventspils Reiss
17:20	Ventspils 19:00	Dundaga - Ance - Ventspils	- - - - 5 -	SIA Ventspils Reiss
17:25	Talsi 18:15	Dundaga - Talsi	1 2 3 4 5 6 7	a/s Talsu autotransports
17:35	Mazirbe 18:10	Rīga - Talsi - Dundaga - Mazirbe	- - - - 5 -	Nordeka
19:25	Rīga 21:45	Mazirbe - Dundaga - Talsi - Rīga	- - - - 5 -	Nordeka

Paldies klausītājiem!

Diemžēl arī šoreiz darvas pilnieši. Latvieši esot dziedātāju tauta. Bet kur Dundagas dziesmu mīlētāji? Zālē redzēju tikai dažus jauniešu komandniekus. Kur pārējie, kur viendusskolas jauniešu kora koristi? Un ciema intelligence? Vai tiešām esam tik noguruši, tik iesūnojuši, ka mūsu soli pils durvīm aiziet garām?

Rita Zemtiņa

Lilija Akmane (1936)
Mīrza Liepiņa (1929)
Aldons Engelbergs (1925)
Erta Erenberga (1923)

Lielā cope

Skaists, apsarmojis 28. II rīts sagaijā Dundagas pagasta pirmo zemledus makšķerēšanas sacensību dalīniekus.

Pēc reģistrācijas un galvenā tiesneša Edvīna Zemtiņa iepazīstināšanas ar sacensību un drošības noteikumiem 12 dažāda gadagājuma zemledus makšķerētājus fotoattēlā iemūžina Visvaldis Biezbārdis. Pieredzējušie blīktotaji spriež, ka sarma uz kokiem nesola lielus lomus. Taču paredzējums nepiepielījās! Pēc piecām stundām, nosverot visu dalībnieku guvumu, izrādās, ka Dundagas dīķis bijis gana dāsns un dāvājis gandrīz 4 kg zivju.

Edvīns Klēvers,
sporta organizators

Talsu rajona pašvaldību darbinieku sporta spēles Rojā 20. III dundadznieki uzvarēja zvejnieciskajā veiklības stafetē. Individuāli Madars Šleiners izcīnīja 1. vietu florbola metienos un Sandra Kokoreviča 2. vietu šautriņu mešanā. 16 komandu vidū mūsējtie ieguva 8. vietu.

Luterānu draudzē dievkalpojumi turpmāk katru svētdienu plkst. 11.00, Klusajā nedēļā — katru dienu plkst. 18.00, Pirmajās Lieldienās — 11.00.

Baptistu draudzē Lielajā Piektdienā un Pirmajās Lieldienās dievkalpojumi plkst. 11.00.

Aprīļi pilī
11. aprīļi plkst. 12.00 Lieldienu svinēšana. Lielu un mazu gaidīsim pils parkā, lai iešputot Lieldienīnu. Visi aicināti nemēt līdzi krāsotas Lieldieni olas.

No 19. aprīļa līdz 10. maijam pilī skolēnu zīmējumu izstādē **Mana Latvija**

Jums ir lieliski meistarī!
Jaunemaru galdnieceibas vadītājam Andrejam Andrejszonam sirsniķu paldies sūta Ārija no bērnudārza

Pērk dzirnakmeni
Tālr. 9174944, 42452.
Vakaros — 3260174.

24. III Dundagas mākslas un mūzikas skolā notika Ventspils reģiona mūzikas skolu akordeona spēles nodāļu draudzības festivāls. Piedalījās 6 mūzikas skolas. Šoreiz uz skatuves redzējām ne tikai individuālos priekšnesumus, bet pat trīs daudzskaitīgus akordeonistu ansambļus. Katru dienu mūsu pils to nepiedzīvo!

Sandra Lielane

«Dundadznieks» Nr. 3 (27)
2004. gada marts.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesi, reģistrācijas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Pils iela Likā muīnīš, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3232252, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Rita Zemtiņa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja vienkārši. Par datu pareizību atbild tos sniegusī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpabalīcēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespriests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 500 eks.